

Conf. in etc.
1703

DISPUTATIONIS AC GURALIS JURIDICAE

FIDEIUSSCORE
INDEBITITATIS,

Schadlos-Bürgen

RECTORE MAGNIFICENTISSIMO,
SERENISSIMO PRINCIPLE AC DOMINO

DN. FRIDERICO WILHELMO,
CORONÆ BORUSSICÆ ET ELECTORATUS
BRANDENBURGICI HEREDE, &c. &c.

SUB PRÆSIDIO

DN. CHRISTIANI THOMASII, JCI
REG. MAJ. BORUSS. CONSIL. PROT. PUBL. ET PA.
CIV. IURIS PRÆSIDI

Doct. & Privilegia

publicus Professor & Ordinarius Iuridicus
Hortiæ &c. &c.

CHRISTIANUS Schuchter / Fuchs-Lafac

RECHTSKALE MÄDDE 1703 CHR. HENCKELII 2. P. 7. 7

1040

Q. D. B. V. 1703 30a 7

DISSERTATIO JURIS PUBLICI, 817

DE

STATUUM IMPERII
POTESTATE LEGISLATO-
RIA CONTRA JUS
COMMUNE,

QVAM

RECTORE MAGNIFICENTISSIMO,

SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO,

DN. FRIDERICO WILHELMO,

REGNI BORUSSICI HEREDE &c. &c.

IN REGIA FRIDERICIANA

PRÆSIDE

DN. CHRISTIANO THOMASIO, Jcto,

S. REG. MAI. BORUSS. CONSIL. & PROF. PUBL.

Publicè defendet.

SIGISMUNDUS JACOBUS HOLZSCHUHERUS,
de Neuenbürg.

Ad diem XIV. April. M DCC III.

H. L. Q. C.

HALÆ MAGDEBURGICÆ,

Typis CHRISTOPHORI SALFELDII, REGIM. REG. BORUSS. Typogr.

B. C. D.

DISSERTATIO JURIS PUBLICI.

DE
STATUUM IMPERII PO-
TESTATE LEGISLATORIA CON-
TRA JUS COMMUNE.

§. I.

Per Statum Imperii hinc intelligimus *Statum Impe-*
Electores, Principes, Comites, Barones, *rii quid hic*
& Civitates Imperiales, uno verbo, qui *vo-*
denotent,
tum & sessionem habent in comitiis, quate-
nus videlicet hi omnes quidem intuitu im-
medietatis conveniunt cum Nobilitate Im-
perii immediatâ, in eo vero ab hâc diffe-

runt, quod Nobilitas Imperii non habeat votum & sessionem
in Comitiis.

§. II.

Quemadmodum verò ex institutionibus juris publici no-
tum est, à Nobilitate immediata olim non solum controversum
fuisse, annon & ipsi votum & sessionem in Comitiis habere de-
beant, aut, si vel maxime ad votum & sessionem in Comitiis non
sint admittendi, utrum necessarius Character Status Imperii
sit, ut votum & sessionem habeat in Comitiis; ita etiam simul
notum est, ipsos Scriptores Juris publici insigniter variasse in

Variorum
opinionum de
notâ chara-
cteristicâ
Statuum Im-
perii.

4
 definiendis signis indubitatis, quæ Statum Imperii efficiant;
 aliis ad matriculam, aliis ad circulos, aliis ad onera Imperii
 confugientibus.

§. III.

*Verius: Vo-
 tum ac ses-
 sionem in Co-
 mitiis rem
 expedire.*

Sed obtinuit tamen communiter, ut reliquis sententiis
 explosis, hodiè à Scriptoribus Juris publici deliberatio in Co-
 mitiis de negotiis ad Imperium pertinentibus genuinus chara-
 cter agnoscatur Status Imperii. Ne verò hæc sententia pro-
 merâ petitione principii à dissentientibus haberi possit, solliciti
 solent esse Doctores Juris publici, ut illam etiam demonstrent.
 Cum autem omnis demonstratio Juris partim expressis Legum
 verbis nitatur, partim ex ratione ducatur, solent communiter
 Scriptores Juris publici ad sententiam suam firmandam provo-
 care ad Leges Imperii. Sed cum Leges Imperii non uno
 modo ubique loquantur, sed aliquando vocis *Status* laxior
 occurrat significatio, præprimis, cum illi, qui ad formanda ver-
 ba Legum Imperii adhibiti sunt, diversos sæpè conceptus de
 terminis artis sibi formaverint; facile patet, firmissimum argu-
 mentum in hæc quæstione peti posse à ratione; rationem verò
 quæsi à priori non meliorem afferri posse quàm si desumatur ex
 communibus regulis Rerumpublicarum & ab ipso Imperii Ger-
 manici Statu.

§. IV.

*Ratio à pri-
 ori à com-
 munitatibus
 publicarum
 naturâ.*

Hic verò non difficile est comprehendere, quod in omni-
 bus Rebuspublicis multi & infiniti sint Status & characteres
 personarum, secundum quos illi, qui sub aliquo Statu sunt
 comprehensi, pro diversitate illius Status etiam diversis & va-
 riantibus juribus utuntur, atque à communibus cum reliquis
 concivibus juribus peculiari aliquo jure vel exemptione, vel
 eminentiâ gaudent, ac simul etiam sæpè peculiaria onera fe-
 runt, qui singuli Status secundum methodum Juris Justiniani
 pertinent ad primum juris objectum, ibique explicari so-
 lent. Jam uti inter hos Status ordo est & præferentia; ita rur-
 sus facile intelligitur, illum Statum in Republicâ quâcunque
 reliquos omnes, (in Monarchia tamen post Principem,) præ-
 cedere,

qualitates officiorum ac dignitatum in Imperio, pro more, id est, eruditissimè deduxisset, tum in cap. 19. ubi de Statibus Imperii agere ipsi animus est, statim §. 7. tanquam Conclusionem ex dictis infert: *Hæc officia, ait, & dignitates regni qui jure terrarum suarum gerunt, illi omnes & soli concurrunt in Comitibus & gubernatione Imperii; ideoque Imperii Status, Reichs-Stände dicuntur: Status ergò sunt immediata civitatis Germanicæ membra, quorum terris cohæret officium regni cum regali dignitate; atque adeò Jus Comitiorum.*

§. VII.

*Quæ plana
est intuitu
Nobilium.*

Hæc ratio uti planissima est, cum quilibet capiat, convenientissimum esse, ut ii, qui officia Reipublicæ cum dignitate gerunt, & de regalibus regni sint solliciti, etiam de negotiis Reipublicæ deliberent, reliqui verò qui vel dignitate pollent absque dignitate ad deliberationes & decisiones negotiorum Imperii regulariter non adhibeantur; ita ex ea modestissime satisfieri potest Scriptoribus, qui olim prætenderunt, etiam nobiles Imperii debere gaudere voto in Comitibus. Et satisfecit jam ipse Vir illustris d. l. §. 14. *Hinc excluduntur à numero Statuum VI. Nobiles immediati: qui nunquam Status Imperii fuere; cum non propter officium regni, sed ministerium & ipsi constituti & terræ eis data sint; idque & hodie constat, (quicquid diff. Dd. apud Carpz. de L. Reg. c. 3. sect. 12. n. 30.) & olim secus fuisse nullibi apparet: etsi aliquando Leges & Recessus Imperii vel iis presentibus, ut A. B. in præf. imò & consultis, ut bulla Sigismundi apud Gold. Const. tom. I. in ann. 1434. fol. 398. §. 2. & 4, (que non in comitiis sed in actu Coronationis facta est) vel in eos, uti in alios subiectos, publicati sint; Ref. Pol. Frid. III. 1442. quin etsi aliquando ad comitia quoque vocati essent. Diff. Carpz. d. Sect. 12. Nec obstat R. A. 1564. §. 6. sed magis firmat quæ dicta sunt.*

§. VIII.

*Dubio obno-
xia intuitu
Civitarum.*

Sed videtur tamen ea ratio simul obstare Civitatibus imperialibus. Quia nec hæc officia regni olim sustinuerunt, nec ad classem eorum qui cum dignitate regalium investiti sunt, referri poterunt; quin potius evidens est, *populum Germanicum,*

DE STATUUM IMPERII POTEST. LEGISL. &c. 7

cum, quatenus hic *proceribus & officialibus* Regni opponitur constare ex ordine Equestri & Civibus urbium. Sed quemadmodum non fuit animus Illustri Autori Civitates à Classe Statuum excludere & Comitibus, cum utrobique civitates Imperii expressè memoret; ita tamen dubium illud non nullius momenti tollendum est.

§. IX.

Deprehendo quidem in posteriori editione c. 19. §. 1. men- *Ad id dubi-*
tem ejus paulo aliter explicari: *Hec, ait, officia regni qui jure un prima*
terrarum suarum immediatè gerunt, illi omnes & soli concurrunt in respon-
Comitiis & gubernatione Imperii, ideoque Imperii Status, Reichs-
Stände dicuntur: Status ergò sunt immediata Civitatis Germanica
membra, quorum terris cohaeret officium regni, eoque nomine Jus
Comitiarum. Vides hinc omisam esse mentionem dignitatum
item *regalis dignitatis*, quæ in priori tanquam character secundus Status Imperii fuerat addita. Sed quam ob causam hæc correctio priorum facta sit, pro certo dicere non possumus. Fortè ipsi Dn. Autori dubium de Civitatibus Imperii in mentem venit, cui adeò omisione secundi requisiti occurrere voluisse videtur.

§. X

Sed ita remanet alterum dubium: Atqui Civitates nec *Novum du-*
inter officiales referri potuerunt. Fortè respondendum ex *bium contra*
cap. 20. §. 14. 15. Populum, dicit, in Comitibus representant Comites, hanc respon-
& Civitatum Legati; Clerum Prælati minores: Divisus enim fuit respon-
pulus in Civitates & Pagos (seu districtus) quibus Comites præerant d.
cap. 15. & 22. Civitates itaque per Magistratus suos, reliquus popu-
lus per Comites, vel Legatos utrorumque representatus, in Comitibus
comparuit. Principes igitur viritum, Comites & Civitates, ut & Præ-
lati, curiatim suffragia in Comitibus ferunt.

§. XI.

Sed vereor, ne & sic maneat dubium, an Magistratus *Obscura tra-*
Civitarum inter officiales regni referri possit? Unde aliâ viâ *ctatio de an-*
procedendum arbitror. Haud dubie scrupulus nullus reman- *riquis Magi-*
sisset, si placuisset Viro Illustri, uti reliqua à primis originibus *stratibus po-*
puli *German-*
expo- *niti.*

exposuit, ita etiam exponere originem & progressum Magistratuum populi. Sed iustas habuit causas hæc omittendi: *Ceterum, ait, d. c. 20. §. 13. quinam olim Magistratus populum representaverint, etsi demonstrari posset, mutato tamen nunc statu ob iustas causas eo abstinemus.*

§. XII.

*Ostenditur
sententiam
Dn. Cocceji
non ob stare
Civitatibus.*

Etsi verò & mihi iustæ causæ sint de Magistratibus olim populum representantibus non distincte agendi, tentabo ramen exercitii gratia, utrum dubium §. 8. propositum tolli possit: Scilicet Comites hæud dubiè ad Status Imperii & comitia pertinent, sunt enim & officiales regni, & dignitate regali pollescentes, i. e. cum regalibus investiti. Sed vero & olim Civitates Imperii habebant suos comites dignitate regali pollescentes, qui adeo olim etiam in Comitibus Civitates representabant, ac postea cum esse desierint, Senatus Civitatum vel etiam Civitates ipsæ in eorum locum successerunt. Unde puto posse retineri verba prioris editionis allata §. 6.

§. XIII.

*Advocatos
Urbium an-
tiquitus eo-
rum nomine
in Comitibus
comparuisse,
&c. In Civitates
& ad Comi-
tum Classem
pertinuisse.*

Res ipsa prolixiorẽ deductionem jam non patitur., Ergo paucissimis Comites initio quidem pagis præficiiebantur denen Gowen / unde Hogenrass. Pagi postea cum provinciarum nomine venirent, dicti fuerunt Comites provinciales, Land-Grassen / qui sub se habuerunt suos vicarios, Cent-Grassen &c. In Civitates mittebantur Advocati, Reichs-Bögte / quod idem est ac si dicas comites urbium. Uti enim qui Comites provinciales Land-Grassen communiter dicebantur in quibusdam terris vocabantur Advocati provinciarum Land-Bögte; ita & Advocati urbium reverà fuerunt Stadt-Grassen. Dignitatem eorum quod attinet, cum dati fuerint ad tuendam superioritatem & regalia Imperatorum in Civitatibus, nullum est dubium, quin & de eo officio cum regalibus nonnullis, vel saltem de regali jurisdictionis fuerint investiti. Quin & suos subofficiales in urbibus uti Comites provinciales in pagis habuerunt; Reichs-Bögte und Reichs-Schultheissen. Quæ omnia singularem requirunt dispectionem. Vide interim Collecta.

DE STATUUM IMPERII POTEST. LEGISL. 9

lectanea quædam huc pertinentia, sed cum iudicio fecerenda, apud MYLERUM AB EHRENBACH *Archontologia c. 21. § 22.* Confer de dignitate regali DN. COCCEJUM *c. 21. §. 9.*

§. XIV.

Cum igitur animus sit de Statuum Imperii potestate *Dicenda non* Legislatoria quædam differere, ex dictis sua sponte fluit, *respicere ju-* quod jam non sumus solliciti de Juribus Nobilitatis *immediata* Nobilitatæ. Unde si fortè dicenda non omnia ad eam applicari *is immédia-* possint, nos non attinet. Neque verò etiam iis denegamus potestatem Leges ac statuta condendi, aut aliis Juribus *de statutis.* iisdem hoc intuitu competentibus quicquam derogatum volumus. Sed saltem de quæstionibus eo pertinentibus lubenter abstinemus, tanquam de rebus à nostra intentione alienis.

§. XV.

Non tamen alienum erit à scopo nostro breviter dis- *Potestas Le-* cere: Utrum Status Imperii habeant potestatem Legislato- *gislatoria* riam, & unde eandem acceperint. Ubi ante omnia distin- *Statuum in-* guenda est potestas condendi Leges in toto Imperio vali- *uitu Legum* turas à Legibus particularibus territoria singulorum Statuum *Universa-* respicientibus. Priores quod attinet, uti diximus, Status *lium.* Imperii eos esse in Germania, qui cum Rege de negotiis Imperii deliberent, ita nullum est dubium, quin ad Status pertineat vel maximè consultatio de Legibus ferendis, cum regale Legum condendarum sit inter regalia valdè præcipuum. Et si verò in regno Germanico perpetuò ferè plus valuerint mores quam Leges scriptæ, & adhuc hodie plus valeant; (*vide DN. PRÆSIDIS Dissert. de Collisione morum cum Jure scripto*) Quoties tamen vel consuetudines in scripturam redigendæ fuerunt, vel novæ etiam Leges per scripturam condendæ, toties Status Imperii fuere adhibiti. De Caroli M. temporibus ANNALES FRANCORUM (à PETRO LAMBECIO *L. 2. Biblioth. Cæsar. c. 5.* publicati) *ad A. 802. Imperator (Carolus) congregavit Duces, Comites & reliquos Christianos*

fianos populos cum Legislatoribus, & fecit omnes Leges in regno suo legi, & tradi unicuique hominum Legem suam, & emendare ubicunque necessum fuit, & emendatam Legem scribere & ut iudices per scriptum judicassent. ILLUSTR. DN. HERTIUM Tom. II. opusc. p. 419. Hodie ea de re nullum est dubium post §. gaudeant. in verbis: *praesertim ubi leges ferenda vel interpretanda Art. 8. Pacis Osnabr.* Plura de ipsis legibus Germanorum vide post tractatum CONRINGII *de Origine Juris Germanici* apud HACHENBERGIUM *Med. German. Dissert. 3.* DN. HERTIUM *d. l. p. 418. seq. §. 12. seq.* DN. COCCEJUM *Jurispr. Publ. c. 23. §. 5. 6. 7.* MONZAMB, *c. 5. §. 13. & ibi in notis* DN. PRÆSIDIS.

§. XVI.

*De Potestate
condendas
Leges parti-
culares du-
bium gene-
rale.*

Sed de potestate Legislatoria intuitu Statutorum particularium in territoriis propriis Statuum major est difficultas inquirendi in hujus originem. Sanè enim neque officiorum gestio cum dignitate, etiam regali, neque inde profluens facultas deliberandi in comitiis involvit potestatem Leges particulares faciendi, quinimò videtur potestati communi repugnare. Potissimum regale Reipublicæ cuiusvis est potestas legislatoria. Si cuilibet Statui pro lubitu licet in suis territoriis leges ferre, quid opus est, ut in regni comitiis communi consensu ex ferantur. Si vero in Comitiis universo regno de Legibus prospicitur, quid opus fuit singulis Statibus dare potestatem condendi Leges particulares?

§. XVII.

*An Status
possint Leges
proprie di-
ctas?* Unde dubitare Jure merito possis: An Status Imperii singuli *de Jure* Leges propriè dictas condant? Tractavit *Etiam jurecon-* jam olim hanc quaestionem acutissimus Jctus CASPARUS ZIEGLERUS *de Jure Majest. Lib. I. c. 5. §. 19.* *De Statutis, dere? senten-* inquit, *qua diximus* (dixerat autem, Statuta Civitatum municipalium non esse Leges veras.) *ad Principum Germania sanctiones non licet extendere. Est enim superiorem illi agnoscant Casarem, quem venerantur & observant, tali tamen quisque in sua*

DE STATUUM IMPERII POTES. LEGISL. II

suâ provinciâ, instructi sunt potestate, ut iussiones ipsorum revera sint & dicantur Leges. Video dubitare Doctores, an dependens sit ea potestas an minus? Sed qui dabitari poterit, cum ipsa tota potestas territorialis, cujus pars est Legislatoria, tribuatur ab Imperatore? Quicquid enim sanciunt & edicunt, id edicunt, quia sunt Duces, Marchiones, Comites; At dignitates has unâ cum territorio & territoriali potestate annexâ, accipiunt in feudum à Cesare. Dependentes igitur hætenus habent legis ferendæ potestatem. Sed est ea tamen vicissim tam libera, ut constitutiones ab unoquoque in suo territorio lata, nec confirmatione opus habeant, nec ab imperatore rescindi possint. Sed nescio an hic difficultas dubium omne sublaturus sit, annon magis aucturus. Sunt enim inibi contenta, quæ modo suadent, potestatem hanc legislativam Statuum esse dependentem, modo, esse independentem.

§. XIX.

Unde mallem textum jurispublici afferri pro hac potestate. Videamus SCHWEDERUM juris publ. part. spec. sect. 2. c. 13. Jussum dandum, dicit, quod possit territorii Dominus ferre leges & statuta, (Land-Rechte und Landes-Ordnungen machen) quæ non tantum subditos, aliosvè forenses in territorio commonites, ad sui obligent observantiam, sed à Camerâ imperiali quoque in causarum inter provinciales controversarum, ex ipsorum territorii ad illam devolutarum decisione, modo ritè facta sit insinuatio, attendi debeant, utut etiam juri communi contrarientur, & desit specialis imperatoris confirmatio, hæc enim ad esse, & validitatem ejusmodi Statutorum non requiritur, quamvis ad præcidendas controversias, & ad bene esse utilis sit. O. C. p. I. t. 13. §. 1. Et. 57. Sed præterquam quod potestas justitiam administrandi non involvat potestatem Leges condendi; videamus jam quid ex allegato loco Legum publicarum probetur.

§. XIX.

Sane si eum curatius inspicias, videbis non expressè afferri: Statibus potestatem Leges propriè dictas ferendi competere; quinimò expressè Statibus municipalibus Leges

ejusmodi comparari, quæ tamen comparare iis nolebat Zieglerus, unde & nonnulli ex antiquis scriptoribus juris publici quicquid hac parte juris Statibus competit ex juribus municipalibus derivare voluerunt. Placet rem verbis *VITRARI* exponere lib. 3. jur. publ. tit. 17. §. 3. & 4. *Propter Imperium in caput subditorum, Status Imperii habent Legum provincialium ac Statutorum condendi potestatem, Landes-Recht und Landts-Ordnung zu machen. Ord. Cam. part. i. tit. 57. Ubi Assessores Camera jurant: Nach des Reichs gemeinen Rechten Abschied/ aufgerichtetem Frieden in Religions und andern Sachen / auch Handhabung des Friedens / und nach redlichen / erbaren und Ländischen Ordnungen / Statuten / und Gewohnheiten der Fürstenthümen/ Herrschafften und Gerichte/ die vor sie bracht werden / den hohen und niederen nach ihrem besten Verstandnis zu richten. Quidam hoc jus vocant jus municipale, argumento L. 2. C. de off. pref. prat. L. 3. §. 4. ff. quod vi aut clam. Quamvis autem fortè non incongruè dicantur hæc Statuta jus municipale, argumento dictorum textuum; tamen putamus, hoc jus condendi statuta, non esse derivandum ex antiquo more municipiorum, ut quidam faciunt & propterea Civitatibus Imperii illud tribuunt, argumento L. Antiochensum 37. ff. de reb. aut judic. possid.*

§. XX.

Hertii.

Imò olim Leges Principum æquè ut Statuta municipalia fuisset confirmata ab Imperatoribus docet *ILLUSTRIS HERTIUS de superiorit. Territ. §. 25.* cujus locum integrum dabimus ut appareat, an fortè hic genuinum fundamentum potestatis legislativæ possimus invenire. *Legislatoriam aut potestatem apud speciales Germ. Respubl. residere, neminem dubitare solent, quæ passim typis publicatæ extant constitutiones, & vocantur provinciales. Eas otiose & parum decore editis prætorum assimilant multi. Sed & Reinkingius manifestò errat, quando Imperatorem pro Majestata sua illis derogare posse affirmat. v. Cap. Car. V. art. 4. & reliquas usque ad Leopoldum. Et licet olim ad Adolphi Imper. usque temporum confirmatione aut speciali privilegio opus habuerint, uti probat Besoldus; recentioribus quoque temporibus ali-*
qui

qui Regionum Domini confirmationem Cesaream ordinationibus suis præmississe conspiciuntur. Exemplo sint Ducum Brunsvicensium ordinatione judiciaria, præfixam habens Ferdinandi I. Imp. confirmationem & Electoris Moguntini ordinatio judicialis, cujus singulas Juris Justiniani correctiones nominatim comprobavit Carolus V. Hodie tamen ea minimè egere, constans est Dd. traditio. Vides hic ad opinionem constantem Dd. provocari & ad ipsas Constitutiones provinciales? Sed hæc magis facti sunt, quam Juris; Neque enim persuaderi nobis patimur, constantem opinionem Dd. statim jus facere, ut qui novimus, dari etiam errores communes & constantes, & falsum esse axioma, errorem jus facere.

§. XXI.

Quid ergo dicemus? Si nullum jus habent Status *Habere Statu* condendi Leges propriè dictas, frustra est tota disputatio *ius potesta-* nostra. Si habent jus, fons ejus ostendendus est ex Legi-tem legisla-
bus Imperii. Imò verò, inquam; jura in Germania, non fal-
tem ex legibus deducuntur sed ex moribus & diu continua-*su longævo.*
tio usu, qui quamvis initio plus de facto participet, quam de jure, lapsu tamen temporis & ex patientia eorum, quorum intererat rem non pati, ex facto jus fieri solet. Ergo sufficit, quod ex longò usu potestatem acquisiverint Status Imperii Leges etiam absque speciali Imperatoris concessione in Imperio condendi.

§. XXII.

Scio equidem, communiter à Scriptoribus doceri: Sta- *Sive, quod i-* tus habere jus condendi leges *jure superioritatis territorialis, dem est jure* ut pote quæ sit complexus omnium regalium, & adeò vel *superiorita-* maximè potestatis legislatorix. Sed nihil muto. Neque *ria. Quia su-* enim hæc doctrina quoad rem à nostra assertione abit-
rioritas
Quodsi enim ulterius ex iis quaras: At superioritas hæc *omnis ex u-* territorialis unde? Non poterunt aliter respondere de hoc *su.* complexu regalium, quam quod nos in specie de potestate legislatoria diximus. Esse eam ab usu longævo, neque simul intuitu omnium regalium, sed pedetentim introductam.

Rem ab ovo deducere non est hujus loci. Sufficiant jam saltem duo loca ex Duumviris hæctenus sapius laudatis afferre; cum neminem iis distinctius id fecisse recorder.

§. XXIII.

Unus ex DN. COGCEJI prud. Jur. publ. c. 15. §. 43. Sensim *Locacem in* & variis gradibus omnia territorii jura & quam nunc habent potestatem nacti sunt, (Status.) Sub Carolingis enim omnis Procerum potestas fuit merè administrativa: que ad id fastigii, in quo nunc est, his gradibus pervenit. I. Extinctis Carolingis, cum videretur red-dita potestas, quam singuli populi & provincie ante Francorum viatorias regiam habuerant, (§. 18.) placuit, ut singuli populi ac provincie sub ducibus suis, salva Majestate Regis & regni, haberent propriam potestatem & jura regalia, ut ex historia cap. 3. apparuit. Sed & transit plerumque Ducalis hæc potestas ad filios & fratres, nec temere exclusi fuere. II. Divisi deinde provinciis, omnes principes propriam potestatem nacti sunt; non verò Comites, nisi omnes jurisdictionis fructus & hi sensim sibi vendicaverint & ita in rem suam eâ usi fuerint. III. Etsi his officiis Rex quadam ex juri-bus suis, præsertim quæ ad usus privatos magis pertinent, & deinde regalium quoque nomine venerunt v. g. venationes &c. concesserit, tamen ea jura, quæ Regi ad usus publicos nomine jurium regalium competunt, non statim sed pedetentim acquisiverunt; Principes exemplo Ducum, & Episcopi, qui in ordine Principum jam erant, maturius quidem, at Comites tardius. IV. Denique perpetua quoque & hereditaria potestas facta fuit. Initio enim revocari potuisse feuda patet ex 1. F. 1. §. 1. seqq. Sed & P. Anil. de Gest. Franc. lib. 1. in Reg. 9. fol. 21. inquit: Duces initio Comitesque à Regibus præficiabantur gentibus Civitatibusque, ac cum videretur, dimittebantur; deinde inveteravit Consuetudo, ut nisi sceleris convicti imperio abire non cogerentur, idque postremo, ut quisque eo munere donabatur, jurej. Regum cavebatur. Hinc Exducum, Excomitum &c. meminit Greg. Turon. pass. Quando verò ceperint esse hereditaria dubitat Covring. Exerc. Acad. 4. §. 24. Verum & illud sensim, & maxime per interregnum contigit: Etsi enim antea quoque in familia hæserint, nec

DE STATUM IMPERII POTEST. LEGISL. 17

nec facile liberi idonei prateriti fuerint, nondum tamen inde inferri potest verum & plenum jus hereditarium, ut ostensum est cap. 7. §. prope. & ult. Quin nondum sub Friderico II. valuit plenaria successio in feudis Italia. i. F. 1. §. 4. & 1. F. 8. §. 1. & F. 14. prunedum in officiis Germania. Interregni autem licentiâ perpetuatâ ferè sunt omnium jura, non tantum Principum, sed & Baronum, qui jurisdictionis sua fructibus regalia sensim adjecere, & ut dictum, non quidem potestate propria, ac in rem suam ea exercere, atque ita omnes Status plenam territorii sui superioritatem consecuti sunt. Confer EUND. cap. 9. §. penult. in fine.

§. XXIV.

Alter ex DN. HERTII dissertatione de superioritate territoriali §. 5. Ad originem pertinet quod non nemo scribit apud Limnaeum die Landsfürstliche Obrigkeit ist vor alters im Reich ein ganz unbekandt Ding gewesen / und ist erst ein neuer satus nostri seculi. Specialius designat tempus D. Schilterus: At enim, ex Ruperti Palatini Imperat. regestis Imperialibus se compertum habere, sub ejus imperio nondum in Germaniâ hoc jus superioritatis fuisse introductum, sed majora regalia, imo banni concessionem adhuc à speciali Imperatorum concessione dependisse. Igitur necesse esse, ut demum sub Austriacis ex Germania in Italiam pervenerit à Friderico III. inde usque. Etsi enim & antea dudum Principes tam Ecclesiastici quàm politici de Regalibus fuerint investiti, tamen tantum de certis & definitis, non de universis juribus alicujus superioritatis id factum esse. Alius originem reperit Benjamin Leuborius ab Imperio Rudolphi id nomen primi: hunc enim, ut animos Procerum sibi conciliaret, iis non tantum regalia, qua jam ex Saxonorum & Suevicorum imp. concessu habebant, sed & tempore interregni occupata confirmasse, & propterea ingentem à licetis investiturarum, antecedentium tempus illud, differentiam deprehendi. Alii jam ad Ottones aut Carolum M., imò anteriori tempore respiciunt. Nos, ut sensim per spiramenta temporum superioritatem hanc processisse omninò persuasi sumus, ita non dubitamus asserere, alios citius, alios serius ad eam pervenisse; Citius profanos Principes, quippe jure hereditario nixos, serius Ecclesiasticos: comple-

Et Hortii.

men-

mentum autem tum accessisse, cum Advocati provinciales aut Urbici constitui ab Imperatoribus deservunt, id quod, illos quod attinet, circa seculi quarti decimi initia factum. De causis & occasionibus egi paritè & prolixè libello de origine & incrementis specialium Germ. Rerump.

§. XXV.

Etiam Civitates liberas Imperii habere potestatem Legislativam.

Ex hoc ultimo loco videt, etiam urbium Imperialium superioritatem ex eodem fundamento deduci; nec dissentire DN, COCCEJUS, etsi in loco §. 23. descripto harum expressè non meminerit. Uti enim disertè Civitatibus ob Constitutionem Pacis Osnabrugensis superioritatem tribuit c. 21. §. 14. Ità quoque satis dilucidè ibidem §. 15. Principibus illa (scilicet quoad primam originem) competit Jure feudi & vi officii principalis **Des Fürsten Ambts** / cæteris (Comitibus, Baronibus, Urbibus, tam quoad originem, quàm quoad incrementum, & imò etiam Principibus quoad augmenta per dicta hïc §. 23.) usu & præscriptione. Quare etiam potestatem legislativam competere urbibus Imperii liberis & immediatis nullum est dubium. vid. MYLER. AB EHRENBACH de Statib. Imp. P. 2. cap. 39. §. 2.

§. XXVI.

De Statuum potestate Legislatoria contra jus commune variorum sententia.

Sed potestatem leges ferendi valituras in territoriis, Statibus nemo negavit: id saltem dubium est: an possint Leges condere contra Jus commune. Hic verò tot ferè sunt sententiæ quot Doctores, ut radiosum sit, eas singulas ac singularum variationes recensere, quibusdam quæstionem negantibus, quibusdam eam simpliciter affirmantibus; aliis verò distinctim procedentibus, & quidem variis distinctionum generibus & modis easdem applicandi utentibus. Cum ergò hic primarius sit scopus dissertationis nostræ, & hic non tam videndum sit, quid alii dicant, quàm quid veritati sit conveniens, statim sententiam nostram ea de re aperiemus. Non poterimus autem & nos eam sine distinctione proferre, cum Jus commune multis modis accipiatur, adeoque & hæc vox ante omnia sit liberanda ab æquivocatione.

§. XXVII.

§. XXVII.

Igitur per Jus commune vel denotatur ejusmodi Jus, *Jus commune quod quoad omnes suas partes & omnia in eo contenta, est ne vel immutabile vel mutabile.* omnibus unà in Republ. viventibus commune, ita ut Jus particulare in hoc vel illo loco obtinens illi non deroget, sed aliquid in specie superaddat. Vel denotatur ejusmodi Jus, quod veluti regula in Republ. ubi præter id Jura particularia difformia vigent, usu est receptum, & quod observatur apud omnes iis casibus, quibus ab illo speciales mores aut Statuta non recedunt. B. STRUVIUS *Synt. Jur. Feudalis c. 1. §. 13. n. 2.* Priori sensu solum Jus naturæ commune est, tanquam divinum quod & summas potestates obligat, unde & Jus gentium dicitur, quasi quo Jure, ut ex Institutionibus tyrones discunt, omnes gentes utantur. Posterius iterum est duplex.

§. XXVIII.

Aut enim Jus commune dicitur, quod in Republicâ obtinet instar regulæ, quæ exceptionem pati possit, ad quod tamen in quæstionibus Juris primo loco recurrere debeamus; aut etiam dicitur Jus commune, quod deficientibus aliis Juribus communiter consuli debet, tanquam commune subsidiarium, quod non locum regulæ obtinet, sed vel locum exceptionis à regula implet, vel certè regula imperfectior, uti ferè sunt ea, quæ in subsidium genuinarum regularum adhiberi solent, dici meretur. Tale Jus commune posterioris clasfis in Imperio nostro est Jus Justinianicum, item Jus Feudale Longobardicum & Jus Canonicum &c. *Conf. ILLUSTREM STRYKIUM Differ. proem. ad Us. Modern. Pandect. §. 28.*

§. XXIX.

Denique Jus commune, quod in Germania regulæ instar est, est vel Jus commune Imperii, quò pertinent Aurea Bulla, Recessus Imperii, Capitulationes Imperatoris, ac Instrumentum Pacis Osnabrugense; vel est Jus commune provinciale, sive hoc sit scriptum, sive consuetudinarium, *Regulare vel magis vel minus commune.* Et si enim hoc posterius intuitu Juris Imperii

C

Imperii

Imperii sit magis Jus particulare, intuitu tamen statutorum magis particularium v. g. municipalium aut etiam diversarum diocesium sub una provincia comprehensarum induit naturam Juris communis.

§. XXX.

Ordo dicendorum.

Igitur necesse est, ut de quatuor quaestionibus distinctè videamus: An nimirum Status Imperii possint leges ferre (1) contra Jus Naturæ & Gentium? (2) an contra Recessus & alia Jura Imperii? (3) an contra Jura provincialia? (4) an contra Jus Romanum, Longobardicum & Canonicum? Ubi ante omnia hæc tria Jura humaniter exoranda sunt, ne graviter ferant, quod in ultimum locum sint reservata, tanquam videlicet, uti dictum, Jura subsidia.

§. XXXI.

I. De Legibus Statuum contra Jus Naturæ. Ambiguitas Juris Naturæ.

Equidem quod (1) Jus Naturæ attinet, videtur prima fronte quaestio Domitiana esse, si quis dubium proponat: An Status Imperii possint contra Jus Gentium legem ferre? Quippe cum jam supra §. 27. ex Struvio adductum fuerit, Jus naturæ esse Jus commune immutabile, & in eo consentiant Politici Christiani, Principes & Reges omnes, etiam absolutissimos, tamen subjacere Legibus naturæ & Gentium, tanquam divinis universalibus, adeoque iisdem nequaquam solutos esse. Sed salva res est, si modo Jus naturæ strictè dictum, quatenus versatur circa bonum & malum eminens, illud absolutè præcipiendo, hoc absolutè vetando, secernas à Jure naturæ laxius dicto, quod versatur circa bona & mala media, quæ pro diversitate circumstantiarum, & quatenus referuntur ad mala & bona majora vel minora, modo induunt naturam boni, modo mali, etsi utrobique ex ratione humano generi communi i. e. absque speciali revelatione moralitas illa varians cognosci possit. Quod si duobus verbis distinctionem hanc habere velis, distingve inter principia justii & decori.

§. XXXII.

§. XXXII.

Jus naturæ strictè dictum, i. e. quoad principia justî, *Contra prin-*
cipia Justî
 est immutabile, nec ulla gens reperietur, quæ legibus aut
 moribus aliquid eidem contrarium publicè receperit, e. g. *Statu Leges*
 interfectio hominum innocentum ad libidinem aliorum ho-
 minum, furta, rapinæ, injuriæ, violatio pactorum, cum *ferre nec*
 communis omnium ratio dicitet, talibus criminibus ad-
 missis non posse confiteri civitatem, Et hoc intuitu etiam
 stultum esset querere: an Status Imperii possint Leges contra
 Jus Naturæ ferre, quia stultum esset præsumere, quod un-
 quam Status Imperii voluerint, vel imposterum velint, tale
 quid in Republica sua introducere.

§. XXXIII.

At Jus Naturæ laxius dictum, principia decori com-
 prehensens, variat inter Gentes ob variantes circumstantias, *Sed princi-*
 & quod uni Genti decorum est, apud aliam pro non decoro, *pia Decorî*
 rursus apud aliam indecorum habetur. Dignissima est eam *variant*
 in rem præfatio *apud Gentes.*
Emilii Probi vitis Excellentium Imperatorum præ-
missa, quæ tota huc apponatur. Non dubito fore plerosque,
 qui hoc genus scripturæ leve, & non satis dignum summorum Vi-
 rorum personis judicent, cum relatum legent, quibus Musicam do-
 cuerit Epamimondam; aut in ejus Virtutibus commemorari, fal-
 tasse eum commodè, scienterque tibi cantasse. Sed hi erunt serè,
 qui expertes litterarum Græcarum, nihil rectum, nisi quod
 ipsorum moribus conveniat, putabunt. Hi, si didicerint,
 non eadem omnibus esse honesta atque turpia, sed omnia
 majorum institutis judicari: non admirabuntur, nos in Grajo-
 rum virtutibus exponendis mores eorum secutos, Neque enim Ci-
 moni fuit turpe, Atheniensium summo Viro, sororem germanam
 habere in matrimonio: quippe cum ejus Civis eodem uterentur
 instituto. At id quidem nostris moribus nefas habetur. Laudi
 in Græcia dicitur adolescentulis, quam plurimos habere amatores.
 Nulla Lacedæmoni tam est nobilis vidua, quæ non ad scenam eat
 mercede conducta. Magnis in laudibus totâ fuit Græciâ, vi-
 ctorem Olympiæ citari. In scenam verò prodire, & populo esse

ſpectaculo, nemini in eisdem gentibus fuit turpitudini, quæ omnia apud nos partim infamia, partim humilia, atque ab honestate remota, ponuntur. Contra ea pleraque nostris moribus sunt decora, quæ apud illos turpia putantur, quem enim Romanorum pudet uxorem ducere in Convivium? aut cujus materfamilias non primum locum tenet ædium, atque in celebritate versatur? quod multo fit aliter in Græcia, nam neque in convivium adhibetur, nisi propinquorum: neque sedet nisi in interiore parte ædium, quæ gynæconitis appellatur, quo nemo accedit, nisi propinqua cognatione conjunctus.

§. XXXIV.

*Applicatio
 præfationis
 Cornelianæ
 ad tempora
 nostræ.*

Hic verò rogo, ne vitio nobis veritas, quod totam hanc præfationem vel omnibus pueris notam hic excrisperimus. Multa nobis proponuntur in pueritia & tenera ætate, quæ adultiores facti tanquam res leviores contemnimus, & tamen si ea in adultiore ætate diligentius expendamus, sæpè deprehendimus, quod eorum paucissima vel planè nihil intellexerimus. Expende verba Probi vel, si mavis, Nepotis, & cogita nostra tempora, ac senties, eadem & nobis dicta esse. Annon & hodiè sunt, qui indignum honestorum Virorum personis, judicant, tantum abest, ut inter Virtutes commemorari sint passuri, saltaſſe aliquem commode, scienterq; tibiis cantasse? Annon sunt, qui expertes bonarum litterarum & genuinæ eruditionis, nihil rectum putant, nisi quod ipsorum moribus conveniat? Annon sunt, qui discere nolunt; non eadem omnibus esse honesta vel turpia; sed pleraque majorum institutis judicari. Annon nostro seculo acriter de incestu linea collateralis disputatum fuit in utramque partem, utrum ad injustum universale an saltem ad indecorum pertineat? Annon de moralitate & turpitudine Scenarum & scenas frequentantium hodiernum eruditorum, vel qui eruditi esse cupiunt, scripta in utramque partem dislerunt? Annon multi ea, quæ apud nos partim infamia, partim humilia atque ab honestate remota ponuntur, ubique pro talibus habenda esse, & ne Principum quidem summorum, sed suo saltem arbitrio subesse clamant?

§. XXXV.

§. XXXV.

Uti autem nolumus in originem hujus erroris nunc inquirere, quam videlicet sit causa, cur nihil à quibusdam putetur esse rectum, nisi quod ipsorum moribus conveniat; Ita sufficit, quod per hæcenus dicta ostenderit, quæstionem de potestate Statuum Legislatoria contra Jus Naturæ non esse otiosam. Scilicet, etsi communiter dicatur indistinctè, Principem nihil posse contra Jus Naturæ, nos tamen in ea opinione sumus, Principes multa posse contra Jus Naturæ cerebrinum, in auctoritatibus saltem Doctorem aut moribus quorundam populorum fundatum, non verò in communibus Justitiæ regulis. Etenim Princeps, uti omnis decori & omnium morum in Republica autor & director est; Ita maximè interest Principum, hanc assertionem diligenter studiosè Juventuti inculcare, quia contraria doctrina, quod Princeps cum Consilio suo in Republica non habeat iudicium de justo & honesto in genere, sed quod quædam classes justis & honestis sint, in quo Princeps & ejus Ministri dependeant ab opinione & decreto alterius collegii, sive in eadem Republica sive extrà eandem; hæc doctrina, inquam, est primarium fundamentum Papatûs & mysticæ captivitatis Babylonicæ, ex quâ per Dei gratiam majores nostri operâ primorum reformatorem exierunt.

Interesse Reipublicæ, quoad propositionem hujus doctrine.

§. XXXVI.

Sed talia quidem non proponenda saltem sunt generaliter, quasi quæ ad ICros nihil vel parum pertineant; sed & in specie illi, qui Jurisprudentiæ dant operam, debent operâ dare sedulo, circumspicere, annon & in suo corpore juris & glossis juridicis lateant flosculi incautè ex horto Papistico relictis? Tale verò esse putamus, cum communiter inter requisita consuetudinis & Legis poni solet, quod debeat esse rationalis, & quod consuetudo & lex irrationalis non obligent. Bene se habet: Legislatores debent in Legibus ferendis dictamen rectæ rectionis adhibere. Leges si latæ sunt, Consilarii & Doctores publici, si quid ipsis appareat in Legibus non bene con-

Falsa doctrina Actorum de rationalitate requisita Legum.

venire cum ratione, id modestè & debito modo absque pro-
stitutione Legislatoris monere possunt. At si hæc monita à
Principe & ejus consilio non attendantur, & ab ejus obliga-
tione sub prætextu, quod Lex sit irrationalis, se eximere ve-
lint ii, quibus tamen parendi gloria est relicta, ea verò ido-
trina omnem omnis reipublicæ nexum ac quietem turbat.
Neque putandum est, ipsos Consiliarios Principis aut Do-
ctores publicos hic quid præcipui habere, namque sunt qui-
dem illi præcipui, sed ex subditis Magistratus politici, qui
præcipuè exemplo suo aliis inferioribus in obedientiâ Legum
præire debent. Peccatum & turpitudine est quicquid est con-
tra Leges. Lex ergo norma turpitudinis est & honestatis.
Non igitur opinio subditi de turpitudine & honestate norma
Legis. Secundum rationem bene vivendi vivit, qui secun-
dum legem vivit. Igitur ridiculum est, ideo non velle subdi-
tum vivere secundum Legem, quod Lex cum subditi ratio-
ne non quadret.

§. XXXVII.

*Lex Ulpia-
nea senten-
tiam nostram
probat.*

*Neque ei ob-
est ordinatio
Cameræalis.*

Uti igitur rectè docuit *Ulpianus L. 6. pr. de Just. & Jure:
Jus Civile est, quod neque in totum à naturali, vel gentium recedit,
nec per omnia ei servit. Itaque cum aliquid addimus, vel detrabi-
mus juri communi, Jus proprium, id est civile, efficitur.* Ita &
rectè nos statuimus: Lex Statuum Imperii est, quæ ne-
que in totum à naturali vel gentium recedit, nec per
omnia ei servit; sed modo aliquid addit, modo etiam
pro variatione Circumstantiarum aliquid detrahit. Nec
obstant verba *Ord. Camer. P. 1. tit. 57. ibi: Und nach redli-
chen / erbaren / und Ländischen Ordnungen / Statuten / und
Gewohnheiten / der Fürstenthumb / Herrschafft und Gerich-
ten &c.* Communiter eas exponunt, qui hæctenus refutatum
errorem communem defendunt; quasi expressè hic dispo-
natur, quod Leges & Consuetudines Statuum debeant esse
honestæ & rationabiles. Sed falluntur, cum hic nihil aliud di-
catur, quàm quod consuetudines & pariter statuta seu leges
& mores, non quivis privatorum, sed totius provinciæ pro
honestis reputari debeant. Neque enim dicitur nach Län-
dischen

dischen jedoch redlichen und erbaren Statuten und Gewohnheiten; Sed sensus est nach redlichen erbaren / nehmlich Ländischen Statuten &c. Huc igitur applicare iterum possumus verba Nepotis supra descripta §. 23. mutatis tamen mutandis: *Autores ordinationis, cum didicissent, non eadem omnibus esse honesta atque turpia, sed omnia provinciarum institutis judicari; nemo minari debet, quod in prescribenda norma judicandi Assessoribus Camera voluerint, honestatem & rationabilitatem ex provinciarum moribus esse judicandas.*

§. XXXVIII.

Quod ut distinctius intelligatur, sic procedes. Mores *Demonstratio plusquam* provinciarum aut Leges vel convenient cum legibus & moribus Imperii, vel non convenient Si convenient, nemo erit, qui eas turpitudinis accusabit; Si disconveniunt, *Mathematica* Aut Status habent potestatem legislatariam aut non habent. *ca expositio nostra.* Atqui habent. Ergo si diversum quid disposuerint à Legibus Imperii, aut assessores Camera habent potestatem examinandi has leges, an honestæ vel turpes sint, aut non habent. Si possunt examinare, frustra est potestas omnis Legislatoria, quia ab arbitrio Assessorum Camera dependet. Si non possunt, frustranea est explicatio verborum Ordinationis Cameralis, ac si ex demum Leges & Consuetudines valerent, quæ honestæ & rationabiles sint. Q. E. D.

§. XXXIX.

Ex dictis jam facile patet, quid sentiendum sit de *Erroneum* cursu, qui reperitur in novâ editione tractatus *MYLERIANI de exemplum Principibus & Statibus Imperii Parte II. cap. 38. §. 6. Quaritur autem consuetudinem: An valeat Statutum vel consuetudo Provincie ut res furtivæ à nis irrationalibus erepta, ac ibidem reperte, Fisco aut Præsidi Provincie cedant, ac ab eo absque ulla restitutione occupari possint. Sanè talis cyclopica consuetudo imprimis in Turgovia, aliisque Helvetie partibus, sicut multa alia irrationalia, viget. Ac communiter respondetur, quod non: ita namque Jureconsultus: Expulsis hostibus, ex agris, quos ceperant, dominia agrorum, ad Priores Dominos redire & non publicari in L. si captivus 20. D. de*

de captiv. & postl. revers. At cum ipse Dominus rei ablata nihil deliquerit, crudele erit, tam funestam sententiam sustinere: arg. L. sancimus C. de penis. Latè Virgil. Pingiz. Quæst. 19. per tot. Merito igitur hac Consuetudo vel Statutum ab Imperatoribus reprobatur fuit, in Conf. Crim. Caroli V. art. 207. Recept. Imper. de anno 1556. §. und nach dem. Contra hujusmodi Statuta vel Consuetudines Camera Imperialis mandata sine clausula decernere solet; Sicuti præjudicium refert Andr. Gail. 1. Observ. 18. num. 2. & 3. Quodsi Princeps aut Republica extra Imperium existens Civem Imperii hujus cyclopica consuetudinis prætextu gravet & ledat, contra talem Repressalis optimo maximo jure suscipi possunt.

§. XL.

Ratio honestatis præfati exempli.

Scilicet initio hic cumulantur tres distincti medii termini, quibus memorata consuetudo tanquam cyclopica impugnatur, (1.) irrationalitas, (2.) repugnantia juris Justiniani, (3.) repugnantia Recessus Imperii. Cum verò de legibus, recessibus Imperii & juri Justiniano contrariis, in posterum dicturi simus, jam quidem de sola irrationalitate videndum, Suppono verò, non solos Magistratus quosdam inferiores in aliqua Provincia prætereundere ex longâ consuetudine, acquisitionem rerum furtivarum; hi enim non possunt facere consuetudinem provinciæ universalem, qui non habent potestatem legislativam, sed reverà constare vel de consuetudine universali provinciæ, uti in Turgovia & Helvetia, vel, uti Pingizerus loquitur d. 9v. 19. quod in quibusdam locis ejusmodi Statutum expressum & scriptum reperiatur, furata bona fisco applicanda esse. Hoc vero supposito inconvenienter allegatus est Recessus Imperii de anno 1550. §. und nach dem &c. ut qui disertè loquitur de Consuetudinibus privatis quorundam judicium inferiorum.

§. XLI.

Jam autem facilè ostendi potest, talem consuetudinem universalem vel Legem provincialem de bonis furtivis fisco applicandis, & si apud multos populos juri naturæ adversa videri

deri possit, intervenientibus tamen quibusdam circumstantiis in loco ubi eadem recepta est, rationibus non contemnendis posse esse sussultam. Quid si enim legislatoris vel populi intentio sit, Cives in custodiendis fortè rebus negligentes hoc pacto ad meliorem diligentiam adigere? Sanè & in legibus Romanis furta plerumque culpâ fieri docetur. Quid si intentio sit, sumtus ad puniendos fures necessarios, quos aliàs Cives suppeditare deberent, ex bonis furto ablati esse sumendos, atque præsumferit Legislator, hoc onus non grave futurum Dominis, ut qui plerumque spem amiserint, res suas recuperandi? Quid si in Republica Democraticâ per communem Reipublicæ sponsonem tale statutum sit conditum: an tunc ullus civium de iniquitate ejus conquirendi habebit occasionem? At quod in Republica Democratica suas rationes non injustas habere potest statutum, illud non injustum fiet in Monarchiâ. Adde, quod Autor contra quem disputamus, putet, contra tali consuetudine utentes repressalia suscipi posse. Et hoc indicio est, talem consuetudinem non absolutè & ubique irrationalem aut Juri Naturæ adversam esse. Ut enim de Justitia Repressaliarum hîc non disquiram, sane in eo consentire puto Dd. quod in illis quæ repugnant Juri Naturæ, repressalia locum non habeant. Quis enim furtum aut adulterium statueret alio furto vel adulterio per modum repressaliarum esse vindicandum?

§. XLI.

Pari ratione, ut alio adhuc exemplo sententiam nostram declarem, non difficulter ostendi potest, consuetudinem quæ ferè unanimiter inter consuetudines irrationales allegari solet, quâ bona naufragorum cedunt Fisco, abstrahendo à lege positiva eam pro irrationabili declarante, ratione sua etiam non destitui, nec adeo Ministros Ecclesiæ qui in talibus locis ex suggestu publice Deum orant, das Strand, Recht seegen wolle quicquam contra regulas Justitiæ aut charitatis facere. Nimirum bonorum naufragii nalis esse sit-empore ejectio, etsi jactus tum non fiat cum animo, dere-

*Aliud exem-
plum simile
Consuetudi-
nis de bonis
naufrago-
rum, quæ
ipsa irratio-
nalis esse sit-
tem videtur.*

D

lin-

inquendi, sit tamen regulariter absque spe recuperandi cum sciant ejicientes, aut præsumere debeant, res illas facile esse perituras, præmissis cum jactus naufragii causa soleat pleerumque in alto fieri, non propè littora. Porro Domini littorum, cum possint pro impensis in littora & portus faciendis, à peregrinis exigere vectigal, quid æquius, quam ut loco vectigalis, de cujus gravitate communiter pendentes conquiri solent, retineantur merces à mari in littora projectæ. Adde, quod sæpè difficillimæ probationis & inquisitionis sit, cujus sint merces, ut adeò & hoc pacto eadem sit illius consuetudinis ratio, quæ alluvionum est. At alluvio inter modos acquirendi Juris Gentium refertur. Neque putandum est, dum publice populus orat, ut Deus benedicat juri huic acquirendi, harum precum eum sensum esse, quasi Deus exorandus sit, ut naufragia multiplicentur, sed ut Deus efficiat, quò bona naufragorum mare non in fundo suo retineat, aut ea in alia, sed in ista littora ejiciat. Et quæso quanam sententia durior? An nostra, quæ statuit, consuetudinem hanc non esse absolutè irrationalem; an altera, quæ non potest non tot pios Religionis Evangelicæ Ministros summi ac detestandi peccati accusare, quod orent Deum, ut adjutor sit peccati juri naturæ adversi. Et non putandum est tot Reverenda Ministeria in Germania obmutuisse, ut non saltem fratres de tanto peccato admonerent.

§. XLIII.

Addamus & exemplum tertium. Sunt quædam loca *Tertium ex-* Europæ, ubi homicidæ fervorum aut hominum propriorum *emplum de* alienorum non capitaliter puniuntur, sed mulctâ pecuniæ *necè hominis* rîâ, fervorum verò propriorum planè nullam pœnam timen- *proprii vel* dam habent. Solet & hæc consuetudo ut irrationalis procla- *planè non, vel* mari. Sed & pro ea tamen, ubi viget, rationes afferri pos- *saltem mul-* sunt sui ponderis. Jus vitæ & necis magistratui competens *tiâ punitâ.* haud dubiè non pugnat cum præcepto juris naturæ de non occidendo. Sed quid prohibet magistratum, quo minus hoc jus delegare possit aliis personis? Quid prohibet, quominus possit hoc

hoc concedere parentibus & Dominis intuitu liberorum & servorum delinquentium? Neque timendū est, Parentes & Domini eo abufiros esse, quia parentes sæpius nimis amant liberos, quàm ut odio adversus ipsos astuent, & quia Domini interficiendo sine justa causa perdunt pretium & operas servi. Fac verò eos aliquando abuti hoc jure. Abutitur etiam aliquando eo Magistratus superior. Propterea tamen non punitur, sed Deo de malefacto reddit rationem. Reddent hanc etiam Domini ac Patres abutentes. Adde, quod pena omnium delictorum arbitraria sit, & quod dissentientes non majori ratione uti soleant, quàm quod pœna homicidii capitalis lege naturæ sit determinata, quæ tamen hodiè à cordatioribus ICtis non attendi solet, cum fons erroris satis sit cognitas, & à non paucis ostensus. Et potuissent dissentientes eundem faciliè ex Lege Mosaica cognoscere, si mens non lava fuisset. Jubet ibi Moses, ut Dominus quidem ob servum interfectum capitaliter puniri debeat, si servus statim moriatur, si postea, tum pœnam ei remittit. Quod si enim intrinsecà moralitate pœna mortis deberetur homicidis omnibus, certè Deus pœnam Domini hinc non suspendisset ab incerto eventu, sed à certâ causâ, quæ Dominum ad necem impulerit.

§. XLIV.

Sequitur II. quæstionis membrum: An Status possint II. De Legibus leges ferre contrà Recessus Imperii? Negant ferè communi. *Statuum* ter vide *VITRIAR. Jur publ. III. 17. 5.* Excipio, inquit *MYLE. contra recessus de Statibus Imperii P. 2. c. 39. §. 5. Publicas Imperii Leges sus Imperii communi Principum & Statuum suffragio latis, aut quæ publicam Sententia Imperii utilitatem tangunt; He enim nunquam aut certè difficillimè Myleri has per specialia statuta convelli queunt. SCHARD. de feud. p. 10. num. Leges nos 140.* (Idè nec valent statuta contra publicas Imperii sanctiones valere. & Recessus Imperii. DN. KNIPSCHILT. *diß. cap. 10. num. 46. Preferim si leges Imperii cum clausula derogatoria & annullatoria late fuerint, quæ contrario statuto tolli nequeunt STAMM. de serv. person. Lib. 3. c. 8. num. 14. & 17.*) Vide *Frider. Martin. de jure Cens. 6. 5. num. 24. KLOCK, de Contribut. c. 5. num. 160.*

*Ratio istius
asserionis,*

§. XLV.

Nobis initio videtur separanda esse ipsa assertio ab ejus ampliationibus vel limitationibus. Leges Statuum Imperii non posse fieri contra Recessus Imperii non asseruerim, sed potius contrarium videtur verius, Leges Statuum & his derogare posse. Nostra sententia probatione non opus habet, cum fundetur in libertate & licentiâ. Omnia verò licent quæ non sunt prohibita. Ergo necesse est, ut prohibitionis ratio à dissentientibus afferatur. Non verò aliam afferri video, quàm conventionem, & quod Recessus communi suffragio lati sint, & adeò per modum pacti Imperatorem & Status obligent. A pactis verò & conventionibus nemo potest recedere invito altero.

§. XLVI.

*Examina-
tur: non in-
distingtè ve-
rum esse,
quod Recessus
obligent
per modum
pacti.*

Hic equidem nolo inquirere: an indistinctè admittendum sit, recessus Imperii valere per modum conventionis. Dico indistinctè. Nam alias nota sunt loca, quæ pro-
rum esse, hac sententia ex ipsis Legibus Imperii fundamentalibus allegari solent. At verò, quod non indistinctè hæc sententia sit
sus obligent admittenda, etsi in omnium ore sit, inde apparet; quia si
per modum saltem per modum pacti obligent recessus, in nullo negotio
pacti. amplius obtinebit pluralitas votorum, sed semper unus etiam
dissentiens conclusio reliquorum non obligabitur, quia non
consensit, quod quàm laxet coherentiam membrorum Imperii jam tum satis laxatam, cuiuslibet dijudicandum relinquo.
Sed si non indistinctè Recessus per modum pacti obligent, illa ratio etiam non est adæquata nec universalis.

§. XLVII.

*Non interesse
reliquorum
Statuum, si
Leges provin-
ciales si-
ant contra
recessus.*

Sed esto: recessus obligare singulos Status per modum conventionis, intelligendum id est haud dubiè respectu eorum capitulorum in Recessibus, quæ pertinent ad Statum publicum Imperii, aut ad personas ipsorum Statuum, non verò respectu administrationis propriorum territoriorum, omnium verò minimè respectu administrationis justitiæ & præscriptionis Legum in usum subditorum propriorum. Hac
parie

parte enim Imperator & confatus nullum habent interesse. Exceptio vero, tua non interest, poterit opponi cuilibet agenti. Nec est quod dicas, interesse Imperii, ut conformes ubique sint mores & leges. Nam & hæc assertio petit id quod est in principio, & exinde sequeretur absurdum, quod planè nulla statuta & consuetudines particulares valere deberent, quod legibus Imperii planè adversum est. Et notavit PFEFFINGERUS ad Virriarium III. 17. 5. lit. a. In Comitibus de anno 1641. deliberatum fuisse, quomodo Jus Civile (eadem est ratio Recessuum Imperii) cum Principum Statutis conjungi posset, conclusumque: Man sollte zwar suchen / dahin zubringen / wie eine Gleichheit in Camera & inferioribus Principum Statutumque Tribunalibus, einzurichten / wo aber Churfürsten und Stände / ein und andern falls halben / gewisse ausgedrückte Rechte / Landes-Ordnungen / Particular Statuten und löbliche herkommene Gewohnheiten / oder auch in similibus rerum judicatorum & prejudicatorum observationes hätten / sie dabey zulassen wären auch denenselben hieran / durch die Erledigung angezogener dubiorum Juris in Camera, einige Beeinträchtigung nicht geschehen solle. &c. Eadem est sententia DN. HERTII de sup. territ. §. 25. Equidem ex instituto optime Reipublice pulcrum erat, uniformes Leges in universo Imperio & singulis Regionibus vigere; Verum quo minus illam perfectionem assequi semper liceat, non tantum locorum & hominum, sed & diversa Rerum publicarum conditio facit: quare necessitas subinde postulat Leges, pro temporum & negotiorum usu corrigi, novas ferri aut veteres renovari. Cum autem hoc ipsum commodius à specialibus Rebus publicis queat expediri, seu ad quas malorum & commodorum sensus citius pervenit, facile intelligitur, regionum Dominos non tantum jura Romana & Pontificia, quæ multum sæpè numero à moribus nostris dissonant, sed & Recessus Imperii sine majoris Reipublicæ detrimento immutare posse.

§. XLVIII.

Quod igitur addit Mylerus, Status Imperii non posse Huc tamen Leges condere contra salutem publicam, id quidem nullum non pertinere habet re quod Sta-

tuum Leges non possint condi contra salutem publicam.

habet dubium, sed planè ad rem præsentem de Legibus Statuum contra Jus commune non pertinet, quia Leges Statuum præscribuntur subditis in territorio, & respiciunt salutem Statuum territorii, non totum Imperium. Apposite ad scopum nostrum ILLUSTRIS HUGO de Statu Regionum Germaniae. c. 3. §. 19. *Quæ ad publicum Imperii Statuum salutemve communem pertinent, ea non ab ordinibus singulis, sed ab Imperatore, totoque Imperio Legibus definienda. Si quid autem de his rebus in ditionibus suis Ordines statuunt, Legibus Imperii conforme esse oportet. Ex hac ratione est, quod appellatio ad Imperatorem, vel Cameram Imperialem Statuto prohiberi non possit, quia hoc Jurisdictioni Imperiali præjudicaret: Welches nicht allein (verba sunt ordinationis Cameralis) den Rechten zu wieder / sondern auch dem Kåyferlichen Kammer-Gericht / und dessen Jurisdiction zum, höchsten abbrüchtig / quanguam solemnitas vel forma certa appellandi statuto introduci possit, cum per hoc auctoritati summorum judiciorum nihil derogetur. Non addo plura exempla Res enim clara est. Propriè igitur ad potestatem ordinum Νομοθετικῆν pertinet, Statum singularum regionum, non quatenus ad Imperium refertur sed in se spectatum, & Jus præterea privatum legibus constituere. Quatenus igitur in his rebus Juri communi derogari possint, investigandum.*

§. XLIX.

v. g. contra A. B. Capit. & Instr. Pac.

Exemplum dubium: An valeat Lex prohibens appellationē ad Cameram.

Esti verò de re ipsa non sit dubium, quod Status Imperii non possint Statui & Juri publico derogare, mallet tamen minus dubium exemplum ejus rei fuisse allatum. Ita v. g. Status non poterunt Legibus suis derogare Aureæ Bullæ, Capitulationibus, Instrumento Pacis Westphalico &c. Quod verò exemplum de prohibita appellatione ad Cameram attinet, res est altioris indaginis, an huc pertineat. Affirmant quidem Dd. communiter vid. MATTH. STEPHANI de Jurisd. L. 2. P. I. c. 3. n. 182. STAMLERUM de reservatis Imperatoris §. 45. n. 1. & 2. p. 221. Sed Stamlerus nullam aliam rationem reddit, quam quia tale statutum sit contra Jus commune,

ne,

ne, id quod est, quod jam quærimus. An contra statum publicum sit tale statutum, etiam dubium est. Quid enim interest Reipublicæ Germanicæ ut locus sit appellationi? An propterea melius redditur justitia partibus? An apud Status, qui privilegio de non appellando gaudent, non æquè benè redditur? Annon quotidiana experientia docet, reos, quorum semper est fugere, strenuè abuti hoc remedio, cum sciant lites Wetzlaricæ æquè ac Spiræ spirare perpetuo sed non exspirare; imò multos etiam hoc remedio palliare inobedientiam suam. Facile contingere posset, ut re exactius pensitata, homini à partibus vacuo videatur, magis proficuum esse Imperio, si omnes Status haberent privilegia de non appellando, vel potius, magis convenienter doctrinæ juris loquendo, ut ex privilegiis fiat jus commune. Adde quod ipse Dn. Hugo concedat, Statibus liberum esse præscribere formam appellationi. Quid si igitur Status talem legem ferant, ut appellaturus semper summam, rem, de qua litigatur, minimum ad dimidium exæquantem in casum succumbentiæ deponat? Aut quid si, quod optimum remedium est, Status suos provinciales disponant, ut in salutem communem provinciam renuncient remedio appellationis? Sed de hac materia jam quidem nobis prolixioribus esse non licet.

§. L.

Jam videndum, an etiam Leges Statuum possint derogare Reecessibus clausulâ derogatoriâ munitis. Hic verò concessus expressant ferè, & qui in genere negant valere Leges Statuum se derogent Imperii contra reecessus, & qui regulariter eas derogare posse Legibus Statuum reecessibus asserunt. Priores sententiam suam ampliant, quod *inimè* præprimis valeat, si clausula illa adfit, ut supra Mylerus §. 44. Posteriores limitant, ut Status non possint adversus reecessus disponere, si hi clausula derogatoria sint muniti. Huc pertinet suò modò discursus ILLUSTRIS HUGONIS d. c. 3. §. 21. (quem sequitur SCHWEDER, Part. special. Sect 2, c. 13. §. 2.) Reecessus Imperii, inquit, quod attinet, videndum quâ mente iis quipiam

piam statuatur. Aliquando enim sic conditur Lex, ut tamen nihil
 statutis & consuetudinibus particularibus derogetur, vel etiam di-
 serte permittatur Ordinibus, quibus ita visum fuerit, diversum quid
 à Lege publica Imperii in ditionibus suis constituere. Talis clausula
 habetur in Ordinatione Criminali Caroli V. in principio: Doch
 wollen wir durch diese gnädige Erinnerung Churfürsten / Für-
 sten und Ständen an ihren alten wohlhergebrachten / rechtmäßi-
 gen / und billigen Gebräuchen nichts benommen haben. Si-
 milis clausula habetur in novissima constitutione Comitiorum Ratis-
 bonensium de eris alieni moderatione: Zum zweyten / demjenigen
 ebenmäßig nachgelebet werden solle / was Churfürsten und
 Stände in ihren territoriis, nach deren ihnen am besten bekanten
 Zustand und erlitteneu Krieger- & Schaden / wie es in Credit-
 Sachen unter ihren Unterthanen und Bürgern zu halten / allbe-
 reit verordnet / und nach Anleitung folgender Regeln weiter ver-
 ordnen möchten. Aliquando verò Lex universaliter fertur, anti-
 quatis statutis & consuetudinibus, qua constitutionibus publicis adver-
 santur. Clausula ejusmodi derogatoria passim leguntur. Tunc igitur
 locum non habet, quod ante diximus, statuta derogare Juri
 communi: Sed potius statuta & consuetudines particulares per con-
 stitutiones publicas colluntur. Exemplum habemus in constitutione
 Maximiliani I. qua sancitum est, ut, non obstante consuetudine ali-
 qua, fratrum filii ad successionem Patris cum defuncti fratribus
 & sororibus in stirpes admittantur: qua constitutio aliquoties repe-
 tita est. Quanquam autem in nonnullis inferioribus judiciis ille
 non attendatur; si tamen causa ad cameram Imperialem perveniat,
 non secundum consuetudinem inferiorum judiciorum, sed secun-
 dum constitutionem Imperii pronuntiat, Unde dubitatio exoritur
 de Jure Saxonico, quo fratres & sorores soli succedunt defuncto
 fratri, exclusis fratrum sororumque liberis. Quanquam enim hoc
 in foro Saxonico observetur, insuper habita constitutione Imperii;
 Attamen Mynsingeris veretur, ne causa ad Cameram delatà, sen-
 tentia contra fratrum liberos lata reformetur, vel potius tanquam
 contra constitutiones Imperii lata, nulla declaretur; quod nos in
 medio relinquimus. Quanquam autem hujusmodi clausula, vel

de-ro-

derogatoria, vel quâ Ordinibus Imperii diversum aliquid statuere expressè permittitur, non semper addatur; ex circumstantiis tamen judicandum, quæ mens Constitutionis sit. Et in dubio quidem Lex universalis & perpetua censenda, ut non nisi eodem modo, quo lata, plenis Comitibus iterum abrogari possit. Hæc enim Legum ordinaria vis atque auctoritas est, ut omnes obliget. Quâ de re ita Ulpianus: Post rescripta principalia, an ab hoc (statuto municipali) discessum sit, videbimus: quia generalia sunt rescripta, & oportet Imperialia statuta suam vim obtinere, & in omni loco valere. Exemplum hujus rei habemus in materia usurarum. Licet enim in Regionibus nonnullis usurarum vel annuorum redituum nomine sex in centum vel plus etiam stipulari liceat: In Camera Imperiali tamen secundum constitutiones publicas, non attentis locorum illorum statutis & consuetudinibus, quinque tantum adjudicantur. Quamvis, ut ex posterioribus his observationibus apparet, ex planè inclinent in sententiam negantem: Leges Statuum nihil valere contra recessus, nisi recessus indulgeant iis expressè hanc potestatem.

§. LI.

Ut autem de toto hoc negotio distinctius judicari possit, Præjudicium est, an possit Juri statuario seu legibus & morum: an Rebus Statuum derogari posteriori Imperatoris sanctione? Accessus possint firmat quæstionem MYLERUS d. c. 39. §. 7. modo id fiat in Co-derogare? munitis publicis Imperii, aliâs secus dicendum erit. BETS, de pact. Affirmat famil. cap. 2. fol. 34. Tali constitutio de successione Nepotum in bonis Patruorum, lata fuit in Comitibus Spirensibus: vide Constitutionem hanc in Reichs-Abschied de anno 1529. Negat eam ILLU. Negat CocSTRIS COCCEJUS in Juris Publ. prud. c. 23. §. 4. Neque leges cejus. Imperii etsi posteriores, his statutis in causis privatis subditorum derogare possunt. PAC. MON. art. 8. CAP. FERD. IV. art. 3. **Obj. K. A. 1529. rubr. Kayserl. Constit. wie Brüder und Schwester zc.** vid. COLER dec. 48. n. 9. & seqq. BERLICH. part. 3. concil. 24. n. 17. & seqq. Quemadmodum autem conferenti hæc duo loca statim apparebit, Dn. Coccejum

E

cejum

Cujus rationes non sunt separanda. cejum præ oculis habuisse Mylerum; ita ante omnia monendum est, rationes Dn. Cocceji hinc non esse separandas, sed conjungendas. Alias enim per allegatum Instrumentum Pacis & Capitulationem Ferdinandi IV. nil amplius probari videtur, quam quod Imperator solus non possit aliquid de Jure immutare in consuetudinibus & Legibus Statuum, non vero, quod id non fieri possit per Recessus Imperii.

§. LII.

Locus Instru- menti Pacis sine: De cetero omnes laudabiles consuetudines & Sacri Romani Imperii constitutiones & leges fundamentales, imposterum religiose serventur, sublati omnibus, qua bellicorum temporum injuria irrepserant, confusionibus. Ita enim se habet locus in *Instrumento Pacis art. 8. §. 4. in art. 8. §. 4. & capit. Ferdin. IV. art. 3.* Similis est ratio Capitulationis FERDIN. IV. art. 3. ubi promissit rex, quod velit den Ständen ihre Regalia, Freyheiten / Privilegien / Pfandschafften und Gerechtigkeiten / auch Gebräuch und gute Gewohnheiten / so Sie bishero gehabt haben / oder in Übung gewesen seyn / zu Wasfer und zu Land / in guter beständiger Form / auff gebührendes Ansuchen / confirmiren und bestättigen / Sie auch dabey als erwehelter Römischer König handhaben / schützen und schirmen. At verò cum Recessus fiant à toto Imperio, sanè, si in illis quid disponatur, quod derogat Legibus Statuum, id ex instrumento Pacis & capitulatione Ferdinandi impugnari posse non videtur. Nec obstat, quod tamen in Capitulatione promiserit Rex, quod velit Statuum Leges & Statuta manutene- ac defendere. Quamvis enim in d. Capitulatione non addatur, qualis defensio & protectio Legum Provincialium sit intelligenda, dici tamen poterit, quod ibi non intelligatur defensio contra conclusa Imperii. Ac videtur hæc sententia confirmari, quod in Capitulationibus sequentibus Leopoldi & Josephi dilucidis verbis sit expositum, qualis defensio intelligatur: Sic enim post verba ex Capitulatione Ferdinandi IV. excerpta legitur in *artic. 3. Capit. JOSEPHI* und niemanden einig *privilegium* darwider ertheilen / und da es nige vor oder bey vorgewesenem 30. jährigen Krieg darwider ertheilt

ertheilt worden wären / so im Frieden. Schluß nicht gut ge-
heissen / oder approbiret worden / dieselbe gänglich cassiren und
annulliren / auch hiemit cassiret und annulliret haben.

§. LIII.

Porrò si locum COLERI seorsim intueamur, non mul-
tum videtur obitare sententia Myleri. Uti enim tota decisio
48. agit de fratribus & fratrum liberis quomodo succedant;
Ita summa ejusdem in hóc consistit. *Jure civili, quando a-*
liquis defunctus neque ascendentes reliquit, tunc primi
vocantur ad hereditatem fratres & sorores utrinque con-
juncti, & cum iis similiter fratrum & sororum premor-
tuorum liberi, qui ex novissima Justiniani Constitutione,
cum patris & avunculis suis jure representationis ad-
mittuntur in stirpes non autem in capita, ita scilicet ut
quotcunque tandem fuerint, tam magnam ex hereditate
portionem capiant, quanta percepturus fuisset ipsorum Pa-
ter si supervixisset. Jure autem Saxonico statim post ipsos
fratres in capita procedit divisio, quia de consuetudine ini-
quissima Saxonica Jus representationis in collateralibus lo-
cum habere negatur. Ex quo fit, ut in tali successione
collateralium frater excludat premortui fratris sui liberos.
Quod licet valde iniquum sit; tamen quia longeva con-
suetudo illud approbavit, & jure observatur; Et secun-
dum hoc pronunciat. Neque attenditur, quod Impera-
tor Carolus V. in Comitibus Wormaciensibus Anno Domini
1521. celebratis novam ediderit constitutionem, quae habetur
in der Reichsordnung fol. 81. tit. das Edict von dem Regi-
ment zu Nürnberg im 1521. Jahr ausgegangen / von succes-
sion Brüder und Schwester Kinder &c. ubi novissime con-
stitutur, premortui fratris liberos unà cum patris suis ad
hereditatem defuncti fratris admittendos esse, non obstan-

Sententia
Coleri etiam
magis vide-
tur facere
contra Leges
Statuum re-
cessibus repu-
gnantes.

te aliqua consuetudine contraria. Nam istam imperatoris Constitutionem non esse receptam, ajunt, neque quicquam juri Saxonico obstare; quia nos vivimus secundum Jus Saxonicum, quo fit, ut spreto Imperatorio edicto Jus Representationis, in terris, ubi vigent jura Saxonica, in collateralibus non habere locum pronuncietur: Contrarium tamen consultum fuisse apparet ex Consil. Gæden. Cons. 6. per tot. titul. de feudi successione, quod est in ordine Constitutum 21. Sed fatuus esset, qui se ex illa decisione fundaret, contra tam manifestam & notoriam consuetudinem. Sed supra dicta Constitutio Imperatoris, licet nominatim tantum contrarias consuetudines vetet, tamen etiam statuta & similia ipsi contraria abrogasse creditur, in illis verbis constitutionis: und nach einiger Gewohnheit/ noch ander so dawieder seyn mag: est enim derogatoria valde generalis vid. edictum Imperator. Norimb. editum anno 21. Nota quod & hanc constitutionem Episcopus Albertus Magdeburgensis recepit; sed Duces Saxonia non receperunt, neque Magdeburgenses neque Lipsienses. Vides ab ipso Colero Consuetudinem Saxoniam vocari iniquissimam. Idem asserit, quod jus Saxoniam spernat Imperatorum edictum, quod Duces Saxonie id non receperint &c. quæ sane satis perspicue inducunt, ipsum Colerum non magnifice sensisse de Legibus Statuum quatenus repugnant recessibus, & quod in eâ fuerit opinione, acsi recessus Imperii omnino possint derogare Legibus Statuum, etsi Status quandoque resistent, de facto magis quam de jure.

§. LIV.

Berlichius
contradicere
quidem Colero,
sed nulla addita
ratione.

Restat locus Berlichii, ad quem ultimo provocabat Dn. Coccejus. Si tamen & hunc evolvas, invenies quidem eum aliquo modo contradixisse Colero & magis inclinasse ad sententiam Juris Saxonici, sed tamen ex eo non posse rationem

tionem defumi, quæ multum inferviat adrefutandum Mylerum. Sic enim loquitur *d. part. 3. concl. 24. n. 17. seqq.* Nec adversatur, quod Imper. Carol. V. in comitiis Noribergens. Anno 1521. in fin. verbis expressis sancivit, ut non obstante aliqua consuetudine fratrum filii semper cum patris suis admitterentur; Quia illa constitutio Imperialis in his terris non est approbata, sed Elector & Duces Saxonie contra illam semper protestati sunt, & eam recipere noluerunt. Non obstante quod Albertus Archiepiscopus Magdeburgensis dictam Constitutionem Imperialem receperit, & hodie contrarium in Archiepiscopatu Magdeburgensi pronuncietur, & fratrum filii cum patris vel defuncti fratribus admittantur. Quam Consuetudinem pronuncianti, ut scilicet fratrum filii cum Patris non succedant, etiam approbavit Augustus Elector Saxonie in suis Novell. part. 3. Const. 28. §. Wir wollen aber mit diesen unfern Gesetze. ult.

§. LV.

Sed his tamen non obstantibus puto sententiam Illustris Cocceji pferendam esse communi Opinioni quam Mylerus sequitur loco §. 51. descripto. Et quamvis loca ab ipso allegata si separentur, per modo dicta non multum videantur probare, notus tamen est versiculus, quod quæ non profint singula juncta juvent. Non equidem promittere possum, quod ea, quæ dicturus sum, futura sunt omnia ad Viri Illustris mentem. Sed quod si tamen ex allegatis ab eo locis defendere deberem veritatem sententiæ, quod Status Imperii possint Leges ferre contra recessus Imperii, expressè Legibus Statuum derogantes, & quod adeo tales Recessus nullam juris efficaciam habeant, nisi quatenus à singulis Statibus approbentur, sic procederem. Ante omnia, quia omnes quæstiones propositis casibus & exemplis eò melius intelliguntur, solliciti sumus de

*Defenditur
tamen sen-
tentia Dn.
Cocceji.*

*Intentio Edi-
cti Caroli V.
Norimb. de
anno 1521.*

casu ad quem sententiæ diversæ applicari possint. Commo-
dè verò se offert *Edictum Caroli V. Norimb. de anno 1521.* (nam
de hoc loquitur & Colerus & Berlichius, & id magis quadrat
ad rem præsentem, quam *R. A. de anno 1529. rubr. Kayß.
Const. wie Brüder und Schwester* / quem adduxit
Mylerus in loco supra descripto, & propterea etiam repe-
titiit Dn. Coccejus, ut innueret, quod ad dissentientem My-
lerum respiceret) in quo Constitutio Maximiliani (*vide supr. à
locum HUGONIS §. 30.*) repetitur, quod fratrum filii con-
currentes cum fratribus defuncti debeant succedere in stirpes,
addita clausula, quod omnes contrariæ consuetudines de-
beant esse abrogatæ & annullatæ. Non verò erat alia con-
suetudo, quàm quæ apud Saxones tum adhuc erat recepta,
ubi fratrum liberi non admittuntur cum fratribus, quia re-
mota sunt, nec repræsentatio Juris Civilis in linea col-
lateralis Jure Saxonico locum habet. Nullum ergò est du-
bium, quin tota hæc constitutio Imperialis intenderit pri-
mariò abrogare velle Jus Saxonicum. Jam quid adhuc Du-
ces Saxonix? Protestati sunt contrà istas constitutiones Im-
perii; retinuerunt in territoriis suis consuetudinem hæcenus
receptam & Jus Saxonicum, neque retinuerunt saltem,
sed & Augustus Legislator Electoratus Saxonici in Consti-
tutionibus suis (*vide locum BERLICHII*) id contrà recessus
Imperii confirmavit & corroboravit. Habes hîc jam Illu-
stres contradicentes, ex una parte Cæsarem cum reliquis Sta-
tibus & recessibus, ex altera Electorem Saxonix cum aliis Sa-
xonix Ducibus & Consuetudinibus ac Constitutionibus pro-
vincialibus. Queritur jam ex cujus parte stet Justitia? Re-
spondeo ex parte Saxonix.

§. LVI.

*Demonstra-
tur, non posse
abrogari per
Recessus le-*

Demonstro: Jam per Leges Imperii antecedentes Sta-
tuta & Leges provinciales ac consuetudines honestæ & lau-
dabiles sæpius erant confirmatæ. (*vid. supr. §. 37.*) Et partim
hoc intuitu, partim etiam vi superioritatis territorialis Status
singuli

finguli habebant Jus quæsitum. Ergo & Elector Saxonie in-
 titutu Juris Saxonici. Observat Jus Saxonicum in lineâ Col-
 laterali hanc perpetuam regulam, quod gradu proximior re-
 motiorem excludat, & quod jus representationis hic nullum
 inveniatur locum. Nihil hic afferri potest, quod hominem
 nullo præjudicio occupatum persvadeat, acsi in hoc jure ali-
 quid subsit, quod honestati repugnet. Convenit potius
 idem cum antiquis Germaniæ moribus. Neque Germania
 unquam subsit Imperio Romano. Leges Justinianæ non
 latae fuerunt Germanis. Esto, representationem Juris Just-
 nianei in lineâ collateralis etiam nihil continere, quod hone-
 stati naturali repugnet. Est materia successionis ab intesta-
 to sic comparata, ut pro arbitrio Legislatoris, nisi aliud ob-
 stet, variis succedendi modi recipi possint. Ita in lineâ rectâ
 Jure Justiniano olim fratres defunctorum excluderent
 ascendentes: Jure noviori partiuntur ascendentes cum
 fratribus hæreditatem. Jure Germanico soli Paren-
 tes succedunt, exclusis fratribus. Singulæ hæ successio-
 num leges rationes suas habent, nulla earum rationi aut
 honestati adversatur. Par ratio est variantis successionis col-
 lateralis. Quænam itaque causa movere poterat Imperato-
 rem & Status Imperii, ut invito Saxoni vellent obtrudere,
 ut admitteret successionem Nepotum defuncti ex fratribus
 vel fororibus cum patruis & avunculis? Sanè nulla alia,
 quàm cæcus amor juris peregrini, id est Justiniani, qui &
 COLERUM excæcavit, ut mores patrios seu Saxonicos *su-
 præ §. 55.* tanquam iniquissimos, sed absque ulla vel minima
 ratione traduceret. Insinuaverat se quidem subdolè Jus Ro-
 manum jam tempore Friderici III. ex Italia cum Academiis
 in Germaniam. Neque contentum erat, quod ejus doctri-
 na in Academiis toleraretur, volebat etiam cum summa inju-
 ria ejicere ex foro mores antiquos. Conquesti jam erant
 Status sub Imperio ejusdem Friderici III. super hac injuria,
 & graviter quidem, prout videri potest in *Reformatione Fri-
 derici III. de anno 1441.* (de quâ latius disserui DN. PRÆSES
in qv. 10. Historico-Politico-Juridicâ) Ac defenderant ita utcum-
 que

que Jus Germanicum. Interim sub Maximiliano I. amafu Juris peregrini non ceffaverant, impudentia, fua fatigare Regem & Status, donec in Ordinatione Camerae id faltem ut jus fubfidiarum reciperent, deficientibus videlicet moribus & Statutis Germaniae. Debebant adeo hac aequali receptione in forum contenti eſſe. Sed non deſtiterunt novis machinis oppugnare mores Germaniae. Varia Juris Juſtiniani capita per reſeſſus erant introducta, nondum tamen expulſo jure Germaniae diverſa diſponente. De guſtibus non erat diſputandum. Dum poteſtate Legiſlatoria gaudet Status, poſſunt etiam, ſi ipſis ita videatur recipere jus peregrinum. Modo eadem libertas relinquatur reliquis, quibus placebat ſervare Leges patrias. At ſub Carolo V. ſummo iniquitatis apice volebant oſores morum Germaniae illud plane ejicere ex foris. Volebant pluralitate votorum vincere, cum tamen hic non agatur de conſervanda ſalute Imperii, ſed potius de oppugnando jure Statuum eorumque poteſtate Legiſlatoria, & ſimul de evertendis legibus Imperii, Conſuetudines Germaniae conſirmantibus. Jure itaque optimo maximo Elector Saxoniae Libertatem Statuum & poteſtatem Legiſlatoriam iis competentem, proreſtatione ſua defendit, jure irrefutabili ſuſtinuit mores patrios & Ordinationem Camerae eos ſtabilientem. Obtinuit etiam juſtiſſimum hoc deſiderium ſtrenue, conſervavit conſtantia nunquam ſatis laudanda Leges Germaniae antiquas. Quare cum in instrumento pacis *diſt. art. 8. §. 4.* ſolenni foedere cautum ſit, ut omnes laudabiles i. e. communiter receptae conſuetudines & Leges fundamentales Imperii debeant impoſterum ſublatis omnibus conſuſionibus religioſiſſime ſervari; cum a temporibus Ferdinandi IV. in Capitulationibus ſancte promiſſum ſit, quod Rex velit & debeat Statuum Statuta, Conſuetudines receptas & longo uſu conſirmatas, defendere & protegere, adverſus omnes technas ac violentiam, quis non videt etiam, ſimul includi deſenſionem contra technas eorum, qui ſub praetextu reſeſſum

suum Imperii vel Leges Germanorum voluerunt expellere, vel libertati Leges pro arbitrio condendi frenum injicere.

§. LVII.

Quæ omnia cum evidentissime demonstrent, quod *Respondetur* haftenus quæsimus, & Recessus Imperii non posse dero- *ad aliorum* gare juribus Statuum, & inanes ad eod esse clausulas ejusmo- *sententias.* di derogatorias, suâ sponte jam apparet, quid sentiendum sit de triplici aliorum Doctorum opinione circa quæstionem huc usque ventilatam. Sunt enim, qui putant i. tum de- *i. Tum de* mum recessus Imperii non derogare Legibus Statuum, si *mum Reces-* Princeps aut Status Imperii Legem illam recipere nolens *su non dero-* protestatus fuerit, ut faciunt quos citat *VITRIARIUS III. 16. 6. gare legibus* item *MYLERUS de Stat. Imp. II. 39. 8.* Nos verò putamus, *Statuum, si* protestatione ne quidem esse opus, sufficere, quod non *Status prote-* consenserit in illum Recessum. Imo nec consensum quidem *flati sint.* in Recessum Statui obesse, ut postea non possit in Republica suâ legem recessui adversam condere, uti Principi cuilibet non obstat, quod legem aliquam in Republica semel tulerit, quo minus eandem usu exigente rursus abrogare possit, & quia supra ostendimus Imperatorem & reliquos constatus hic nullum habere verum interesse.

§. LIX.

Alii II. arbitrantur, ne quidem sufficere protestatio- *II. ne qui-* nem. Ita *VITRIARIUS ipse III. 17. 7. Verum, ait, putamus hic, dem sufficere* videndum esse, an alicujus Status protestatio ab Imperatore, & reli- *prote statio-* quis Imperii Statibus, sit admissa, nec ne? alias enim si simplex pro- *nem.* testatio sufficeret, facile Comitialia decreta irrita reddi possent, & frustra à omnibus sanctionibus Imperii adjiceretur clausula ab Imperatore: Und befehlen wir darauff Euch allen und jeden / unsern und des Heil. Reichs Chur-Fürsten und Ständen &c. hiemit aus Römischer Käyserlicher Macht / bey den Eyden und Pflichten die ihr uns von des Reichs wegen insonderheit gethan / und bey dem Gehorsam / den ihr Uns als Römischen Käyser schuldig seyd / auch bey Verlust aller Gnaden / so ihr von uns und dem Reich / oder andern habet / ernstlich und festiglich gebietend.

F

tend.

tend. Nos cum protestationem hęc esse superfluum ostendimus, facillè respondemus Objectioni Vitriarii. Neque enim à particulari potestate Statibus competente intuitu Capitulorum in recessibus, quæ controversias privatorum de meo & tuo, aut subditorum singulorum statuum etiam alio modo respiciunt, ad omnia decreta comitialia concludi potest, quod vel iis non sint obstricti Status, vel protestando contrà eadem jus sibi aliquando reservare possint. Ut taceam, quod novioribus temporibus Status Imperii totius ita sit laxatus, ut etiam in publicis negotiis non solum in causis religiosis, sed & toties quoties unius Status præjudicium aut interesse versatur, Doctores Juris publici prætendant, Legibus novioribus Imperii non multum refragantibus, quod pluralitas votorum non obliget dissentientes. Porro an omnibus sanctionibus adjiciatur clausula Vitriario adducta, dubito: Sane ejus Scholiastes ad III. 15. 6. eam in rem adducit constitutiones pacem Imperii publicam respicientes, à quibus ad capita recessuum disponentia de juribus privatorum non licet inferre.

§. LIX.

3. Peculiaris Tertia sententia est ejusdem PFEFFINGERI ad Vitriarium esse Juris III. 17. 5. lit. e. peculiarem esse Juris Saxonici auctoritatem: *Leges Statuum Imperii, si vergant in præjudicium Imperii. Secus est, si quid aut plane non in Recessibus definitum, aut definitum quidem, sed salvis statuum juribus. Peculiaris Saxonici juris auctoritas est, vigenis, licet Imperii Legibus aliud tantum sit.* Quia verò non adducitur peculiaris ratio, cur Jus Saxonicum peculiarem auctoritatem habere debeat, nos potius declaramus sententiam nostram, ut valeat non tantum intuitu Juris Saxonici, sed & ratione Juris Statutarii cujusvis, quod à Statibus Imperii auctoritatem habet,

§. LX.

III. De Legibus Statuum cet communi provinciæ. Illi derogari posse à Statibus Imperii con- priis juris Gentium, & Doctrinæ Juris Romani, & fundamentis

tis Jurisprudentiæ publicæ, & quotidiana experientiæ id fit conforme. Id saltem quæritur: An Princeps Imperii possit tales condere Leges sine consilio vel consensu Statuum provincialium? Paucis respondemus: regulariter posse, nisi pactis aliud cautum sit. *DN. COCCEJUS d. l. c. 23. §. 4.* Ante omnia tamen hic non confundenda est quæstio consilii cum quæstione justitiæ, item quæstio quid fiat, cum quæstione quid fieri necesse sit. Priores ad præsentem dissertationem non primariò pertinent: Etsi & hic malle-
mus, Doctores nonnullos, qui recensent, quid fiat, abstinuisse ab adductione Legum Romanarum & auctoritate Doctorum. Quid enim hic respondendum sit, docent principia Politices, & Historiæ Regionum Germaniæ.

§. LXI.

Quare facile patet, quid sentiendum sit de doctrina *Judicium de MYLERI d. c. 39. §. 9.* Porro, inquit, hac potestate condendi *sententia My- jun provincialia, Principes & Status Imperii plerumque utun- leri in quæsti- tur in conventibus provincialibus, auf den Land = Tågen / mit one quid Rath und Gutachten der Land = Stånde / ac ordinum provin- fiat?* cialium der gesamten Landschaft *consensum, utpote in rebus & moribus patriis optimè eruditorum & versatorum prius requirunt & adhibent.* arg. l. humanum. 8. C. de legibus l. illa decreta. 2. de Decret. ab Ord. Coler. de proc. execut. part. 1. cap. 3. num. 6. Limn. Lib. 4. jur. publ. cap. 8. num. 255. Bologn. in d. l. omnes populi 9. num. 75. D. d. Just. & Jur. [Nam exinde optimam simul legitimi & æquissimi Regimini formam & notam re- sultare, censet & quidem meritò *Matth. Stephan. 2. de l. dict. part. 1. cap. 1. membr. 2. num. 10. seqq.*] Quod nullo modo Principis Imperii superioritatem, ejusve regendi felicitatem immi- nuere, sed magis promovere, & ad beatitudinem Imperii, e- jusve gloriam redundare, tradit *Camman. de Regal. disp. 4. thes. 9. Cluten. in paradox. thes. 10.* Quis enim hic non dolet v. g. (ut de reliquis taceam) ad probationem assertionis, quod Status provinciales in rebus & moribus patriis optimè versati
F 2
sint,

sint, & quod propterea non imprudenter adhibeantur, tantum apparatus Legum & Dd. afferri.

§. LXII.

Item in altera, quid fieri debeat?

Similis est ratio eorum, quæ sequuntur apud eundem in quaestione de Jure & necessitate. Sic enim pergit *ibid.* §. 10, *Veruntamen hoc magis Voluntatis, quam necessitatis esse, plurimi Doctorum tradunt.* arg. L. 3. C. de Leg. Dn. Bocer. cl. 1. disp. 3. th. 42. *In quo tamen puncto, Regionis observantia, das Herkommen / aut pacta conventa inter Principes & Status Provinciales attendenda erunt. (Ita in Ducatu Würtembergico Pactis certis ordinatum est: Land-Recht und Lands-Ordnungen zu machen / mit Einrathen und Zuthun einer gesamtten Landschaft. Hoc est, ut cum consilio & cooperatione Statuum Provincialium conficiantur. Eodem modo in Principali Comitatu Tyrolensi Leges locales cum consilio & cooperatione Statuum Provincialium conduntur; Sicuti constat ex Statutis Comit. Tyrolens. passim. Nam sententiam, quod regulariter non necesse sit adhibere Statuum consensum, probare velle ex L. 3. C. de leg. & à Potestate Theodosii & Valentini ad potestatem Statuum Imperii, à Statu Reipubl. Romanæ illorum temporum ad Statum hodiernum Regionum Germaniæ argumentari velle, reverà ad argumentationes pertinet à baculo ad angulum. Porro quod in supplemento de Statibus Würtembergicis additum est, vereor ut suppleat doctrinam circa hanc quaestionem, vel justum exemplum eorum, quæ differit Mylerus, præbeat.*

§. LXIII.

Non confundenda hic esse vota Statuum provincialium consultativa cum decisivis

Quod enim in pactis ejusmodi cum Statibus provincialibus, aut etiam in moribus regionum variantibus distinguendum ante omnia fit inter vota Statuum provincialium consultativa, & quæ plus quam consilium nudum continent, malo verbis ILLUSTR. DN. DE RHETZ exponere, quam meis, *Lib. 2. Instit. Jur. publ. tit. 3. §. 4. Has Leges provinciales plerique Electores & Status Imperii in Comitibus provincialibus, vel habitis tamen iis, ferre solent, juxta morem in quaque regione receptum; In aliquibus enim regionibus, provinciales Status majori liber-*

libertate utuntur, quàm in aliis. Ludolph, Hugo in tract. de Statu Region. Germ. c. 4. §. 29. & seqq. Sic in Frisia Orientali in ejusmodi Comitibus plus quam votum consultativum habent. In Lüneburgensi Ducatu olim libere sub celo aperto convenerunt, vulgò unter dem blauen Himmel in sylva quadam ambactia Bodeuteich. In Brunsvicensi Ducatu etiam sub Dio, prope Elram in parvula Sylva Kreyenholz genant convenerunt. Oldenb. in Notit. Imp. P. I. Disc. 23. n. 4. Alibi vocantur quidem ad Comitiam provincialia, sed tantummodo votum consultativum habent, aut facultatem consentiendi. Alibi Principes Imperii nec Status provinciales, nec Comitiam provincialia agnoscunt, uti in Palatinatu inferiori Elector Palatinus Heidelbergensis. Ex quibus patet, Status etiam Ducatus Würtembergensis habere saltem votum consultativum, per verba: mit **Einrathen**. Etiam si enim addatur und **Zuthun**: hæc tamen Vox non infert, necessarium esse consensum Statuum, sed opem saltem. Neque, ubi nihil aliud promittitur, quàm in illa formula Würtembergensi, putarem necessarios esse conventus aut Comitiam provincialia: Cum multi modi possint inveniri, ut Princeps etiam extrà Comitiam, quæ plerumque magnas impensas requirit, possit circa Leges ferendas consilia Statuum & opem expetere.

§. LXIV.

Non mirandum adeò, quod & in alia quæstione huc *An necessarium sit confirmatio Imperatoris?* maxime pertinente, non multum solidæ doctrinæ infit in MYLERI, de quâ agit d. c. 39. §. 11. Dubitatur *an ad validitatem hujusmodi Statuti (i. e. legis provincialis) Imperatoris quoque consensus & confirmatio requiratur? Quod utile non autem necessarium esse, Jurisconsultorum communis schola, arg. c. 1. de Confit. in 6. L. I. C. de emancip. (L. omnes populi 9. D. Iust. & Jur. Cum Jus etiam consuetudinarium, ex tacito populi consensu constat, Principis Superioris confirmatione non indigeat? per L. de quibus 32. D. de Leg.) Heig. part. I. quæst. 23. num. 31. Coler. de Process. Exec. part. 1. cap. 3.*

num. 6. Bets. d. tr. cap. 2. fol. 37. Dn. Bocer. d. disput. 3. th. 41. Reinking. 2. c. 2. n. 5. *Attamen Doctores imdunt, quod consultius sit, ut superioris quoque adhibeatur confirmatio.* Vult. 4. Consil. Marburg. 54. n. 26. & seqq. Hic quaedam rursus miscentur aliena, quaedam assumuntur ut vera, quae falsa sunt, aut certe valde dubia.

§. LXV.

Judicium de doctrinâ Myleri.

An necessaria sit Imperatoris confirmatio vel utilis, iterum non probandum est per Leges Romanas & communem Doctorum scholam. Quid enim Leges Romanae ad Statum Germaniae? Et communes errores, quos dari negabit nemo, unde nisi à communi Doctorum schola? Deinde circa necessitatem consensûs Imperatorii potius distinguam inter tempora antiqua & hodierna. Olim, antequam Status Imperii regalia omnia exercerent, & antequam formam suam plenè nacta esset territorialis superioritas, consensum Imperatoris fuisse adhibendum, fortè non sine ratione dicitur. Hodie verò non esse necessarium, certum est, quia Jure proprio hodie exercentur omnia regalia à Statibus Imperii, & vasallagium, quod Imperatori & Imperio praestant, non infert confirmationem Legum ab Imperatore petendam esse. *Confer. locum DN. HERTII supra §. 20. descriptum.*

§. LXVI.

An saltem nulla sit confirmatio Imperatoris.

Quod verò utilius esse dicitur, & consultius, si Imperator confirmet Leges provinciales Statuum, quamvis ea res magis ad Consiliarios Principis pertineat, ego, quamdiu nulla ratio, sed solum Doctorum schola affertur, non puto. Si potestas ferendi leges provinciales ad reservata Imperatoris pertineret, consentirem. Sed cum omnes statuunt, eam esse partem ferè primam Superioritatis, nullum alium usum esse, quàm ut Imperatores potentiores aliquando praetendere possint, necessariam esse confirmationem suam, & eâ de re illis, qui hactenus eam adhibuerunt, litem movere, ac ad actus possessorios provocare. Quod igitur talis utilitas

tas

tas pervasa fuerit Statibus quibusdam, aliam causam non video, quam quod Consiliani quæstionem hanc ex Jure Civili decidere, & Statum Germaniæ ex Statu Justiniano metiri voluerint, & cum quædam argumenta Legum Justinianearum invenissent, svadentia confirmationem, quædam verò pro libertate Statuum Legislatoria, putaverint, non melius istas inanes Speculationes Juris Germanici in Speculo Romano conciliari posse, quam per distinctionem inter utilitatem & necessitatem. Hodie igitur, cum, sciamus, Jus Justinianicum non aptè allegari in quæstionibus Juris publici, ejusmodi etiam consilia parum apta jure contemnuntur.

§. LXVII.

Video equidem DN. SCHWEDERUM *P. spec. Sect. II. Sententia cap. 13. §. 2.* statuere, quod confirmatio Imperatoria utilis sit *Dn. Schweder ad præcidendas controversias & ad bene esse, eamque in deri expenrem allegare ex Legibus ipsis Imperii Ord. Cam. P. I. tit. 13. §. 1. dicitur. Et tit. 57.* qui textus disponunt de officio Assessorum Camerae, quod teneantur judicare secundum recessus & leges ac consuetudines rationabiles. Quid verò exinde concludi possit, ut ad præcidendas controversias utile sit, Leges Statuum ab Imperatore confirmari, equidem non video. Nisi fortè Dn. Schwederus eò respexit, quod jam suprà ex Hugone & passim ex aliis excerptimus, quod Camera non soleat secundum consuetudines contra Recessus Imperii latas pronunciare, adeoque Dn. Schwederus putaverit, ad hanc controversiam præcidendam utile esse, ut Leges confirmentur ab Imperatore.

§. LXVIII.

Hæc verò utilitas ut ritè expendatur, videndum: An *An Assessores* Assessores Camerae de Jure non pronuncient secundum *Le. Camera ob-* Leges Statuum recessibus adversantes? An confirmatio Legum *stricti sine* harum ab Imperatore impetrata impedire possit hanc *pro-pronunciare* nunciationem Assessorum? Annon remedia alia majoris *secundum* ponderis adsint, ut evitari possit hæc pronuntiatio *Asses-Leges Statu-* Assessorum

*um contra
Jus commu-
ne.*

forum Camerae? Initio quod primam quaestionem attinet, eam simpliciter negamus. Sunt enim Assessores Camerae absolute obligati, ut judicent secundum Leges & consuetudines honestas Statuum. Haecenus vero probavimus factis: consuetudines, & leges Statuum honestas manere, etiam si repugnent juribus communibus, & inter ea etiam recessibus. Quod vero contraria sententia fere communis sit, rursus in causa est, quod Doctores Juris publici haecenus auctoritates Gailii, Mynsingeri & aliorum scriptorum Cameralium tanquam oracula magis venerati fuerint, quam doctrinam sanam ex genuinis Juris publici fontibus deductam, & ita hanc sententiam instillaverint Auditoribus, potest in numerum Assessorum Camerae assumtis.

§. LXIX.

*An saltem
eos obliget
confirmatio
Imperatoris?*

Quod si vero Assessores Camerae, sive jure sive de facto, non soleant pronunciare secundum Statuta provinciarum recessibus Imperii repugnantia, non video, quomodo tunc collisio Statuum cum Assessoribus Camerae evitari possit per confirmationem Imperatoris. Ut enim taceam, quod non speranda sit his casibus confirmatio Imperatoris, illud saltem considera. Si Leges Statuum Recessibus adversantes sunt invalidae & inhonestae, neque eas confirmare poterit Imperator, aut, si vel maxime id fecerit, haec confirmatio tum non potest de jure adigere assessores Camerae, ut eas tum pro Legibus justis habeant. Quod si vero absque ratione Assessores Camerae non pronunciarunt haecenus secundum Leges Statuum contrarias Recessibus, non apparet, quomodo confirmatio Imperatoria eos ad justae rationis usurpationem adigere possit.

§. LXX.

*Quibus re-
mediis justis
Statuum jura
sua tueri pos-
sint adversus
cameram?*

Denique sunt & tutiora remedia, quibus Status Imperii Superioritatem suam adversus Assessores Camerae tueri possint, ut non opus habeant confirmatione Imperatoria. Ut ea magis sensibilibus palpentur, repetamus casum toties memoratum. Non admittit Jus Saxonicum fratrum liberos cum

cum fratribus defuncti. Fac jam statum liberos convenire defuncti fratres hereditatis petitione: Pronunciat iudex eos non succedere, & reum ab actione absolvit. Appellat Actor ad Camera: (Finge etiam hic, Duces Saxoniae non habere privilegium de non appellando:) Iudex à quo dat Apostolos refutatorios: nam haud dubie non dabit reventiales. Assessores Camerae jam corrigunt sententiam à qua & pronunciant, reum admittere debere actores ad hereditatis divisionem. Quid tum? Reus tamen non admittere vult. Quid nunc faciet actor? Impetrabit à Camera Executoriales. Ad quem, an ad Ducem Circuli? Non credo. An ad iudicem à quo? ita decet. Hic verò stultus esset & Juris sibi competentis ignarissimus, si intempetivà obedientia errorem Assessorum Camerae confirmaret. Ergo videant Doctores an non larvas timeant, si cum Mynfingero timent, quod Assessores Camerae non sint pronunciaturo secundum statuta Recesibus contraria. Adde, quod in tali casu Status quicumque Imperii, etiamsi nullo planè privilegio gaudeat de non appellando, non obligatus sit deferre appellationi ad Camera, quia appellatio est ipso jure nulla. Appellamus, quod putemus nos laesos esse à iudice, & quod non benè iudicatum sit. Lædimur, & non benè iudicatum esse censetur, si vel factum non sit probatum, vel jus non benè applicatum ad factum. At verò hic de facto constat, actores nempe esse fratrum filios & patruum defunctum; reos etiam esse defuncti fratres: Constat etiam de jure in Saxonia, quod fratrum liberi non admittantur. Nullum est dubium, hoc jus esse convenienter applicatum ad casum. Utrum verò ipsam jus rectè se habeat, de ea re non appellare licet ad Camera, quia Camera non habet potestatem cognoscendi de superioritate Statuum Imperii. Igitur tantum abest, ut Status Imperii hoc casu jure adstringi possint ad appellationem admittendam, ut potius partem appellantis jure suo ob frivolum hanc appellationem punire possint.

G

§.LXXI.

§. LXXI.

*IV. Leges
Statuum
contrà Jus
commune
subsidiarium*

Restat ut IV. videamus de jure subsidiario. Hic ve-
rò unanimes ferè sunt Doctores, præcipuè hodierni, quod
Status Imperii Legibus suis eidem derogare possint. Cum
enim, (inquit DN. HUGO de Statu regionum Germania cap. 3.
§. 20.) Jure Romano multa comprehendantur, antiqui illius Imperii
statui & moribus accommodata, qua nostris hodie rationibus
non conveniunt: nec tamen, qua ejus generis sint, generis a-
liqua Imperii Lege definitum sit, vel etiam facile definiri possit,
consequens est, ut singulis Ordinibus, qua suis ditionibus minus
commoda judicant, corrigere liceat. Juris Canonici, quatenus
apud nos in causis civilibus servatur, eadem ratio est. Atque
de hoc jure communi præcipuè intelligendum, quod communiter
asserunt, per contraria statuta ei derogari posse.

§. LXXII.

*Exploditur
sententia Ar-
thuri Duckii.*

Uti tamen nulla sententia est tam firma & evidens,
quæ non habeat suos dissentientes, ita & in præsentii inven-
ti sunt, qui putarent, piaculum esse, si Statibus hæc po-
testas indulgeretur, ne videlicet Professiones Juris Justi-
niani detrimentum capiant. Exhibet tales sententias ina-
nes ARTHURUS DUCK in libello illo, in quo omnes ferè sen-
tentix erroneæ Doctorum de Jure Justiniano collectæ
sunt, sc. de Autoritate Juris Civilis Romanorum in dominiis
Principum Christianorum, Lib. 2. cap. 2. §. 18. Tanta est Juris Ci-
vilis Romanorum in Germania Autoritas, ut licet in omnibus a-
liis Regnis Dominiisque concessa fuerit Jure Romano potestas con-
dendi statuta de Jure civili derogantia, ut omnes Romani juris
interpretes asserunt; Principes tamen & Civitates Germania non
possint statuere contrà prohibitionem Juris Casarei, eaque de
causa non possint statuere, ut bona Naufragorum cadant in
commissum, & à Dominis Territoriorum Maris Fluminive vicinis
sapiantur, cum omnes ejusmodi consuetudines & Statuta FridERICI
Imp. Constitutione declarentur nulla, & decreto Lateranensis
Concilii capientes porro excommunicati declarentur. Autorita-
tisque Juris Civilis ejusdemque unioni cum Jure Canonico in Ger-
mania

DE STATUUM IMPERII POTEST. LEGISL. § 1.

mania tribuendum est, quod, post ejunctam Romani Pontificis Potestatem, Principes aliqui Germanici adhuc Juris Canonici usum in ditionibus suis conservent. Autores quos hinc ubique allegat, videri possunt apud ipsum. Nos nihil addimus. Talia enim recensendo refutatur. Id tamen exinde notamus, ad declaranda ea quæ supra diximus: Consuetudinem de bonis naufragorum ideo pro irrationali haberi à ICtis antiquis Germaniæ, non, quod turpitudinem moralem contineat, sed quod contradicat Juri Cæsereo & Canonico. Unde eo minus taxandi sunt Status, qui ad defendendam libertatem territoriorum Germaniæ eam retinuerunt.

§. LXXIII.

Porrò dixerat *CONRINGIUS de Orig. Jur. Germ. cap. 33. Status Imperii p. 291.* Status Imperii posse abrogare Jus Civile vel Canonici non posse cum in territoriis suis. Video hanc sententiam ejus ^{saltem derogari} ab aliis Autoribus magnæ autoritatis; intelligendam ^{gare Juri} videlicet eam esse de derogatione non de abrogatione ^{subsidiario,} quæ non fit licita. Quemadmodum autem arbitramur ^{sed etiam illud abroga-} nullam aliam hic supponi differentiam inter abrogationem ^{rea} & derogationem, quam, quod illa denoret sublationem totalem Juris Romani, hæc particularem; ita, quicquid demum senserit ipse Conringius, hæc de quæstione sic statui-
mus. Non sunt miscendæ quæstiones: An liceat? An sperandum vel timendum? An consultum sit? Licere Statibus Imperii abrogare in territoriis suis totum Jus Civile & Canonicum, nulli dubitamus, quia nullam videmus rationem dubitandi, cui non ex hæctenus dictis possit satisfieri. Cæterum facile concedimus, ea adhuc esse tempora, ut nondum sperandum sit ejusmodi statutum iis, qui dolent de corruptâ per Jus Civile & Canonicum prudentia Juris Germanici, aut timendum illis, qui glebæ utriusque illius Juris sunt adscripti. Concedimus etiam, nondum consultum esse, ut talis Lex decur, quia omnis mutatio subitanea Statui nocet. Continuetur saltem studium Juris Germanici,

ci, ut haecenus per aliquod tempus illud ex obscuro in lucem retractum est. Excitet Deus plures *COCCEJOS*, *SCHILTEROS*, *HERTIOS*, & res ipsa sequetur. Uti enim Jus Romanum cum in Academias Germaniae introductum est, studium Juris Germanici quidem obscuravit & in fora Germaniae furtim se insinuavit, sed tamen Jus Germanicum inde nondum fugare potuit; ita sperandum, quod repetita à Doctoribus Academiarum illuminatio Juris Germanici talem pacem vel amnestiam sit inductura, ut non opus sit illa abrogatione Juris Romani, sed utriusque & Romani & Germanici futurus sit justus usus.

§. LXXIV.

Haecenus di-
ta illustran-
tur loco ex
Ordinat Po-
lit. Magdeb.

Declarationem accipiunt haecenus dicta *ex praefatione Ordinat. Polit. Magdeburg. ferè circa finem.* Worbey wir denn aus besondern Uns hierzu bewegenden Ursachen / zugleich setzen und ordnen / daß die Sachsen- Rechte in Unserm Herzogthum weiter nicht als so ferne sie Unserer oberwehnten Magdeburgischen Kirchen- *Proceß- Policey-* und andern Ordnungen conform seyn / observiret, im übrigen aber die gemeine beschriebene *Käyserl. Rechte* / so weit wir denenselben aus *Chur- Fürstlicher* Hobeit und Macht nicht *derogiret* haben / sowohl bey der Regierung / als in *Schöppenstuhl* und allen andern Gerichten angeregten Herzogthums und der *Gravschafft Mansfeld* Magdeburgischer Hobeit / *in procedendo, sententiando, & judicando* beobachtet werden sollen.

Et alio ex
Jure Saxo-
nia Electo-
rii.

Similis clausula deprehenditur in *jure Electorali Saxonico* in *Zorganischen* Ausschreiben / *tit. welcher Gestalt* die *Agnaten* und *Mitbelehnten* / *circa finem* : verbis: Nach dieser Unser Ordnung wollen wir / daß man in den *Hoffgerichten* / *Juristen Facultäten*, und allen *Schöppen- Stühlen* / nicht allein in *künfftigen* / sondern auch

auch in den Fällen / so sich zuvorn zugetragen / und noch nicht gänglich erdrert / richten / und derselben nach erkennen / sprechen und urtheilen soll. Wollen auch alles dasjenige / so solcher unser Ordnung zuwieder angesehen und bedeutet werden mag / aus Chur-Fürstlicher Macht und Hoheit in unsern Landen hiermit corrigiret, auffgehoben / und abgethan haben.

§. LXXV.

Illustrant etiam rem exempla, etsi non probent. *Ita e.g. Stat. Suppeditat aliquod ILLUSTRISS. DN. DE RHETZ II. 21. §. 4. 5. Porro, jure Fisci vindicantur bona eorum, qui criminis lese Majestatis damnati sunt L. 5. C. ad L. Jul. Majest. Et hisce jungere solent, qui proprie dicti heretici damnati sunt. Ex aliis Criminibus hodie, damnato- Et ideo ultimo supplicio damnatorum bona, fisco non vindicantur per Nov. 134. c. fin. & art. 218. Const. Crim. Carol. V. Ubi verò ex aliis criminibus non vindicantur per Nov. 134. c. fin. & art. 218. Const. Crim. Carol. V. Ubi verò ex aliis criminibus non capi- talibus olim bona fisco vindicata sunt, illi juri p. d. art. 218. Const. Crim. Caroli V. non derogatur, propter verba illius art. und andern Fällen. Sic jure Imperii tenet, Status verò Imperii in suis territoriis hodie etiam ex pluribus Criminibus, ultimo supplicio vindicandis bona suo fisco applicare possunt, nam eatenus juri communi derogare possunt.*

§. LXXVI.

Aliud illustre exemplum suppeditat Ordinatio Poli- *Ita Ordin. na Magdeburgensis cap. 22. §. 12. Wann gleich ein Verkauf Magdeb. ju- fer behaupten könnte / daß das verkauffte Gut / zur Zeit des re abrogavit Gerichts*

remedium l. 2. C. de rescind. vend. gerichtlich auffgerichteten und confirmiten Kauff: Contraëts noch einsein so hoch / als es ihm bezahlet worden / ausgebracht werden können / soll ihme doch das *Beneficium L. 2. C. de rescind. Vendit.* nicht zu staten kommen / ob er gleich demselben ausdrücklich nicht *renunciaret* hätte / desgleichen soll auch solch *beneficium* nicht statt finden / wann das Gut auff vorgehende *taxation ad hactam* bracht / und *sub hasta* erstanden wäre. *Vides hic non solum abrogari L. 2. C. de rescindenda venditione,* sed & non timeri clamorem Doctorum de iniquitate hujus Statuti, cum communissima sit opinio, d. l. 2. Cod. esse conclusionem summæ æquitatis naturalis. Igitur amafii Juris Romani non poterunt non asserere, statutum tollens exceptionem læsionis ultra dimidium esse iniquum & irrationale, adeoque non obligare. Et profecto quæstio hæc ita comparata est, ut mereatur peculiarem disquisitionem. Nos cum ad finem properemus, plura non addimus, quam quod in conflictu simus defensuri, Statutum hoc Ducatus Magdeburgici esse & æquisimum & utilissimum, contra *Legem 2. C. de rescindend. vendit.* fulgere saltem radiis æquitàtis & utilitatis imaginariæ.

§. LXXVII.

Leges Statutum contra Jus Commune non habent peculiariter interpretandi regulas. Præterea cum & quæstio de interpretatione Statutorum separatam dispectionem mereatur, nolumus; prolixius esse in refutandis falsis sententiis circa interpretationes Legum provincialium etiam contra jus commune latarum, sed sufficiat, saltem earum aliquam farraginem hic apposuisse; Eam verò suppeditat MYLERUS d. c. 39. §. Deinde observandum, quod Statuta sint stricti Juris & strictissime ad unguem, sicuti jacent & loquuntur, sint accipienda. arg. L. si quando 35. C. de inoffic. testam. Honded. Consult. 32. num 44. Ingn. de Villar Maldon. resp. 7. quæst. 4. num. 5. (Undè faceret scribit Franciscus Vivius: Statuta dicuntur sterilia, sicut mula que non pariunt. Vivius decif, Neapol. 506. n. 16.) Nec non proprie,

DE STATUUM IMPERII POTEST. LEGISL. 55

ac juxta corticem Verborum intelligenda. L. 3. §. hæc verba. De negot. gefst. L. si verò 64. §. 9. solut. matr. Merend. Lib. 2. controv. cap. 10. & 13. Novarr. Decif. 8. (Dn. Knipschiltdict. cap. 10. n. 88.) Ac per Statutum non censetur correctum jus commune, nisi id expresse cautum reperiat. arg. c. causam. de Rescript. L. præcipimus. §. f. C. de Appellat. Gail. Lib. 2. observ. 35. n. 3. Grivel. decif. 86. num. 25. Novarr. decif. 232. num. 7. Ejusdem furfuris est totus paragrahus 17. apud ARTHUR. DUCKIUM citato loco. Ista vero statuta Saxonica, Lubecensia, Culmensia & alia quacunque Germanica, secundum Jus Civile Romanorum intelliguntur, & ab eo interpretationem recipiunt. In omnibus enim Imperii Germanici Provinciis & Territoriis generaliter traditum est à Jureconsultis Germanicis, Statuta non posse aliam interpretationem recipere, quam à Jure Communi Romanorum, Statuta cum Juri Romano derogant, esse strictissime interpretanda, & non extendi posse ad Casus in iisdem non expressos, iisdem evitandam esse omnem Juris Communis Correctionem, eademque per Jus Commune solum interpretanda & intelligenda esse. Inficetæ sunt omninò facetiæ Francisci Vivii, ut quæ apud cordatos non risum sed lacrymas excitant, & de omnibus hisce sententiis unum judicium ferendum: Sunt namque Pergula pictorum, veri nihil omnia falsa. Universales sunt bonæ interpretationis regulæ, quibus utendum sive Leges, sive pacta, sive testamenta, sive Statuta. sive secundum sive contra jus commune, sive favorabilia contineant sive odiosa, sive præmia & beneficia, sive pœnas inferant, sint exponenda. Et omnia hæc æquè admittunt interpretationem extensivam ac restrictivam, non ex verbis solum sed & ex aliis conjecturis derivatam.

COROL:

COROLLARIA:

- I. *Carolus Magnum antequam Imperatoris titulum acceptaret, dominium in Exarchatum & urbem Romam jure belli adversus Desiderium Regem Longobardorum gesti, acquisivisse, idco non est verisimili, quia Carolus inter alias causas bellum istud adjuvandi Pontificis causa suscepit, & quia Pipinus pater Caroli jamduum Ecclesie Romanae donaverat Exarchatum.*
- II. *Reverentia, quam clientes Patronis debent, differt quidem multum à subjectione: sed lesio tamen reverentiae plurimas occasiones suppeditare potest Patrono, ut ex clientibus faciat veros subditos, uti vel ex Historia Romana patet. Mirandum igitur est, quod factum sit, ut Imperatores Romani, qui advocati fuerunt & Protectores Paparum, à Clientibus suis, Domini videlicet Dominantium à servis servorum tantum non opprimerentur & subicerentur?*
- III. *Sed desine mirari. Est contradictio Politica, ut Patronus reverentiam exhibeat Clienti. Major contradictio est, ut eum adoret. Admisso semel hoc inconveniente, reliqua sua sponte secuta sunt. Ita enim revera ex Cliente Patronus, ex Patrono Clientis factus est. Quid ergo mirum, si fata Clientum secuta sint Patronum, arcana Patronorum usurpata fuerint à Cliente?*
- IV. *Nobiles Imperii, quamvis praestent ministeria regno, non tamen pertinent ad classem ministerialium qui olim vocati sunt Edle Rnechte. Hi enim fuere ministeriales regis vel Ducum. Et horum ministeria omnia fuere aulica, etiamsi umbram quandam militiae (in pompis vel solennitatibus, vel in quotidiano etiam usu, tempore pacis) quaedam ex illis habuerint, aut in bello regem vel ducem secuti fuerint.*
- V. *Semperfreien in Jure Germanico recte dicuntur quasi Gendbarfreyen. Quia tamen hac vox praedicatur de principibus, non putarem, eam denotare Zentbarfreyen / sed potius denotare supremum ingenuitatis Germanica gradum, ex quo Missi Regii designabantur. Gendbar igitur denotat, qui missus fieri potest.*

FINIS.

Halle, Diss., 1703 T 11-2

Nr. 6 fehlt ✓

ULB Halle

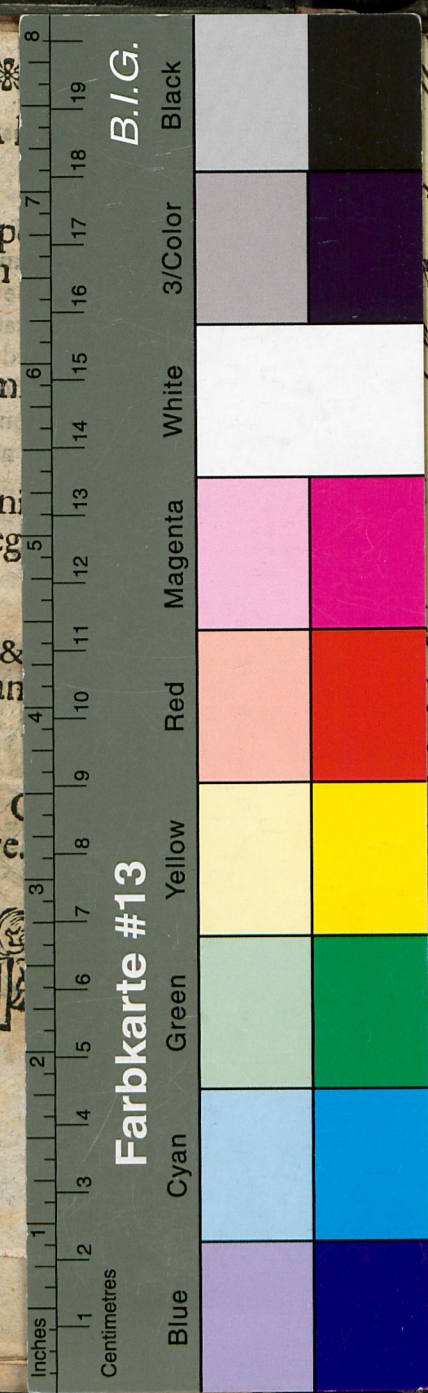
005 373 603

3

5

B.I.G.

Farbkarte #13

Inches 1 2 3 4 5 6 7 8
Centimetres 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19
Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

2. D. B. V. 1703 30a 7

DISSERTATIO JURIS PUBLICI. 817

DE
STATUUM IMPERII
POTESTATE LEGISLATO-
RIA CONTRA JUS
COMMUNE,

QVAM
RECTORE MAGNIFICENTISSIMO,
SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO,
DN. FRIDERICO WILHELMO,
REGNI BORUSSICI HEREDE &c. &c.
IN REGIA FRIDERICIANA

PRÆSIDE
DN. CHRISTIANO THOMASIO, Jcto,
S. REG. MAI. BORUSS. CONSIL. & PROF. PUBL.
Publicè defendet,
SIGISMUNDUS JACOBUS HOLZSCHUHERUS,
de Neuenbürg.

Ad diem XIV. April. M DCC III.
H. L. Q. C.

HALÆ MAGDEBURGICÆ,
Typis CHRISTOPHORI SALFELDII, REGIM. REG. BORUSS. Typogr.

6

